БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 189 (12093)
1969 оной августын 14, четверг

Сэн 2 мүнгэн

...ЭГЭШЬЕ ХОНИ ...УБАЙРУУЛХАГҮЙ

...hүрэгүүд манай рес... колхоз, совхозуудай ...тынь болоно. Хонёор ...гүрэндөө hайн шанар... ноohо, мяха худалдадаг ...уд олзо доход гори..., али бүхы талаараа ...р хүгжэдэг байна.

...хони үсхэбэрилхэ, тэрэ... шэмэ дээшэлүүлхэ ...нхы дээрээ мүнөө үе ...тэ хангажа шадана... Федерациин Ми... Соведэй тогтооhо..., манай республикын ...совхозуудта саашадаа ...р үсхэбэрилхэ ехэ зо... ...данхай. 1970 ондо ...тонно ноohо абадаг ...тэхэ гү, али нёдондо... 3,2 мянган тонноор ...хэ, хониной мяха ...30 мянган тоннодо ...гэhэн КПСС-эй обко... ...мэй шиидхэбэри Бу... ...ой бүхы хонишодой, ...рна мэргэжэлтэдэй ...хэрэг болонхой.

...жэлдэ — манай агуу... В. И. Ленинэй түрэ... ...жэлэй ойн гүйсэхэ ...шэмэ ехэ ноohо, хони... ...абаха гэhэн үгэдөө ...тула мүнөөнhөө орол... ...хы арга боломжонуу... ...лаха хэрэгтэй болоно. ...дэ, хонишодой ажал ...ые үрэжүүлгэhээл за... ...байна бшуу. Тимэл ха... ...дые искусственна ар... үрэжүүлхэ, ороондо ...хүдэлмэрине хабарай ...й сасуулдаг байhа... ...тэ. Имагтал хонидоо ...hайнаар үрэжүүлжэ ...ба, ерэхэ жэлдэ hайн ...олон түл абтаха бай...

...тиимэ байбашье, хони... ...үүлхэ хэрэгтэ айма... ...партийна, совет ху... ...органууд, колхоз, ...дай хүтэлбэрилэгшэд, ...зарим хонишод... ...анхаралаа табидаггүй ...эл шалтагаан дээрэ... ...хүрэтэр эхэ хонид ...искусственна аргаар ...дэг болоодүй бай... ...гаяа Улаан-Үдын, ...аймагуудай ажахы... ...имэ байдал үзэгдэнэ. ...бүхыдэнь томо бэетэй, ...үгэдэг хусын үрөөр ...ээ бираагүй байhан ...мүн үүлтэр hайжа... ...хүдэлмэриин нарин ...ябуулагдадаггүйhөө ...хонин бүриhөө абтадаг ...хэмжээн, тэрэнэй ша... ...эй дээшэлнэгүй. Жэл ...хонид hубайрна. Нё... ...үрэжүүлэгдэhэн нэрэтэй ...16 мянган хонид энэ ...тураалаагүй, hубайрhан

...дэ юу гэршэлнэб гэ... ...республикын олохон кол... ...зуудта хонидые иску... ...аргаар үрэжүүлхэ хү... ...зоотехническэ эрил... ...р эмхидхэгдэнэгүй, ...технологи наринаар ба... ...нагүй. Зарим газар... ...дые искусственна ар... ...үүлhэн минн нэрэ ...харин hүрэгтөө бэдэр... ...уудаа hула табижар... ...дүүлиг баримтанууд ...байна.

...ондо хонидые искус... ...аргаар үрэжүүлхэ хү... ...варин hайнаар эм... ...нэгэшье хони hубай... ...гэhэн эрилтэ респуб... ...хонишодой, зооветери... ...мэргэжэлтэдэй, колхоз, ...дай хүтэлбэрилэгшэ... ...табигдаба. Энэ та... ...республикын Хүдөө ажа... ...министерство тусхай хэм... ...ганууды баталhан. ...гол түлэб искусствен... ...үрэжүүлхээр хараал... ...юм.

...шье, колхоз, совхо... ...абажа шалгаад үзэхэ... ...шухала кампанида бэ... ...ол hула гэжэ тооло... ...арайн, Бэшүүрэй ...ай ажахынуудта ис... ...үрэжүүлгын олонхи ...нь бэлэн болоодүй, ...хэрэгсэлнүүдээр дута... ...ар. Олон газарта хо... ...hула, хусанууд хү... ...доогүй гэжэ элирнэ.

Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай колхоз, совхозууд искусственна үрэжүүлгээ августын 15-hаа захалха гэhэн болзор гаргаад, энээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэрине гэдэргэ татана. Пунктнуудта микроскоп болон бусад жэжэ хэрэгсэлнүүд дуталдана. Зарим ажахыда эхэ хонид, хусанууд туранхай.

Энэ жэлэй ган гасуур сагые хараада абажа, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хони үрэжүүлжэ эхилхэ болзорые гэдэргэ татаха буруу ябадал гаргана. Түрүү хонишодой дүй дүршэл дээрэhээ абажа харахада, хонидые август hарада үрэжүүлжэ эхилхэдэ hайн гэжэ мэдэгдэнэ.

Тиимэhээ искусственна үрэжүүлгэ эхилхэ болзорые дээдэ зургаануудhаа хүлеэхэ бэшэ, харин отара бүхэнэй хонидой тамир харалсажа, тэрэнэй болзор тодорхойлхо ушартай. Зүгөөр ажахы бүхэндэ хони үрэжүүлхэ хүдэлмэрине урдынхида адли хахад жэлээр унжагайруулжа болохогүй. Үрэжүүлгэ гол түлэб 35—40 хоногой туршада үнгэргэгдэхэ эрилтэтэй.

Энэ талаар жэшээ абамаар хонишод, ажахынууд олон. Жэлhээ жэл бүхэндэ хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлдэг Хоринн аймагай Анаагай совхозой суута хонишон Ойдоп Тагаров, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой —Дашацырен Доржиев, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой — Николай Гомбоев болон бусад түрүүшүүлэй жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, эдэнэр эхэ хонидоо искусственна үрэжүүлгын эхилтэр гэхэ гү, али август hара гаратар бүхыдэнь hайса таргалуулжа шададаг. Тиигэжэ үрэжүүлгээ тон богони болзорто үнгэргэдэг заншалтай.

Мүнөө жэлдэшье хонидоо оролдосотой hайнаар адуулжа, тобир тарган болгоhон хонишод үсөөн бэшэ. Тиимэhээ тэдэнэрэй хонидые үрэжүүлжэ эхилхэ болзорые гэдэргэ татажа болохогүй.

Август hара хахадлажа байна. Мүнөө үедэ элдэб шалтаг урдаа барнха бэшэ, харин искусственна үрэжүүлгын бүхы пунктнуудые бэлэн болгожо дүүргэхэ саг ерээ. Эндэ үрэжүүлгэ хэхэ хэрэгсэлнүүдые хадагалжа байха зохид байра, хонидые үрэжүүлхэ станогуудhаа гадна, ототой хонидые илгаха, бэдэрдэг хусануудые амяарлан хааха таhалганууд хорёологдохо болоно. Мүн үглөөгүүр үрэжүүлэгдэhэн хонидые, хусануудые амяарайнь эдеэлүүлхэ, бэлшээхэ асуудал шиидхэгдэхэ ушартай.

Гадна зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүнгыень хараад лэ, хонидоо искусственнаа аргаар үрэжүүлхэ гэжэ оролдохын орондо hүрэгүүд соогоо хусануудые hула табиха гэжэ хүсэдэг. Иимэ ябадалтай эрид тэмсэхэ гээшэ бүхы мэргэжэлтэдэй, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай нангин уялга мүн. Байгша ондо бүхы эхэ хонидоо эрхим хусын үрөөр, hайн шанартайгаар, искусственна аргаар үрэжүүлхэ эрилтэ табигдана.

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриин түлөө зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд сэхэ харюусалгатай. Тэдэнэр пункт бүхэнние өөhэдынгөө үдэр бүриин хиналтада абажа, үрэжүүлгые зоотехническэ эрилтын ёhоор эмхидхэхэ, үрэжүүлэгдэhэн хонидой тоо бүридхэл наринаар гаргажа байха үүргэтэй. Тинхэдээ миил захиралта үгөөд ябаха бэшэ, харин техник-үрэжүүлэгшэдтэ, хонишодто бодото туhаламжа үзүүлхэ байна.

Ерэхэ жэлдэ нэгэшье хони hубайруулхагүй, хони үрэжүүлхэ хүдэлмэрине богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ колхоз, совхозуудай хонишодой, зоотехнигүүдэй мүнөөдэрэй шухалын шухала хэрэг мүн.

...КЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБЬЭ ХУРЯАЛГА, ...С ДАРАЛГА БОЛОН НАБШАЬАТА ТЭЖЭЭЛ ...ЫН ХЭР ЗЭРГЭ ЯБУУЛАГДАЖА БАЙЬАН ТУХАЙ

1969 оной августын 11-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Бүхыдөө сабшагдаhанинь	hурилэгдэhэн үбhэн	Силос	Набшаhата тэжээл
	46	29	—	48
	44	19	—	163
	40	21	—	129
	19	4,4	14	25
	31	8,8	—	—
	37	22	—	85
	68	48	15	85
	82	51	14	—
...нин	56	44	2	39
	18	3,7	—	72
	38	16	0,2	146
...бэрэй	37	22	—	4 дах.
	35	17	—	144
	63	49	17	53
	18	6,6	—	—
...ын	55	31	0,1	260
	19	9	—	102
...талай	57	22	—	—
... трестын	28	16	3	—
...республика	40	24	3	123

...гдоhон мэдээнүүдhээ харахада, республикын колхоз, ... үбhэ тэжээл тон бага бэлэдхэгдээд байна. Сабшалангай ... процентнь сабшагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеын... ... гаран гектараар бага.

... абтаhан үбhэ жэшэжэ үзэбэл, бүришье муу. Хэрбээ ... үедэ 166.269 тонно үбhэн бэлэдхэгдээд байбал, мү... тонно, республикаhаа гадуур—8800 тонно бэлэдхэгдээ гэ... урда жэлэйхиhээ хоёр дахин бага болоно.

...дхэхэ хүдэлмэри илангаяа Хэжэнгын, Яруунын, Хоринн ...тагүйгөөр ябуулагдана.

...хаха хүдэлмэри энэ жэлдэ hаял захалжа байна. Үнгэрэг... ...эхэн үедэ колхоз, совхозууднай 176.274 тонно силос ...hаа, мүнөө орой 35 923 тоннодо хүргөө гэхэ гү, али ...hөө 5 дахин доогуур.

...та тэжээл нёдондонойхиhоо 8 дахин ехэ бэлэдхэгдэбэ. ..., Түнхэнэй аймагуудта тараан хуряагдажа захалба. Тин... хуряалга, силос даралгые хурдадхаха, набшаhата тэжээл ...үргэлжэлүүлхэ тон шухала.

АРГА БОЛОМЖОНУУД ХЭР ЗЭРГЭ ХЭРЭГЛЭГДЭНЭБ?

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

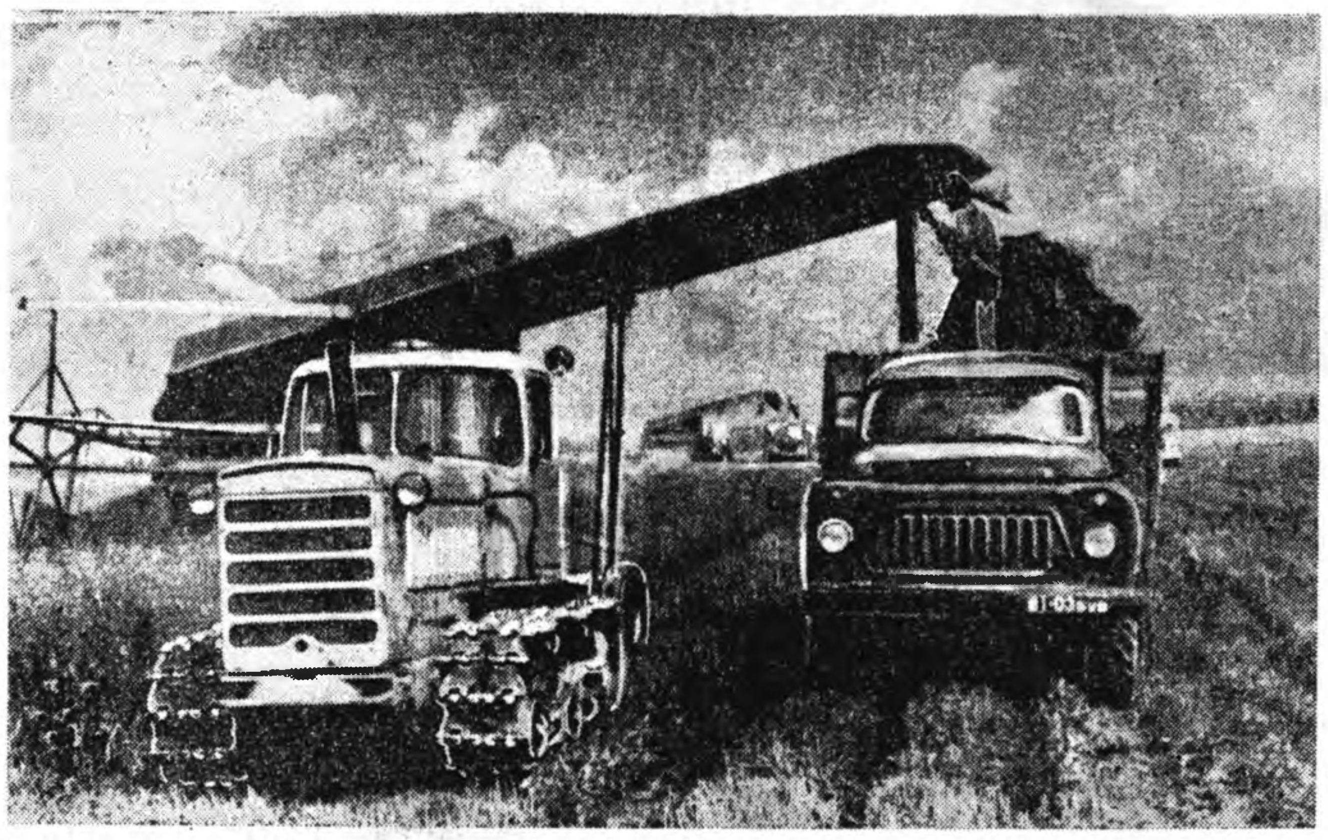

ФОТОРЕПОРТАЖ

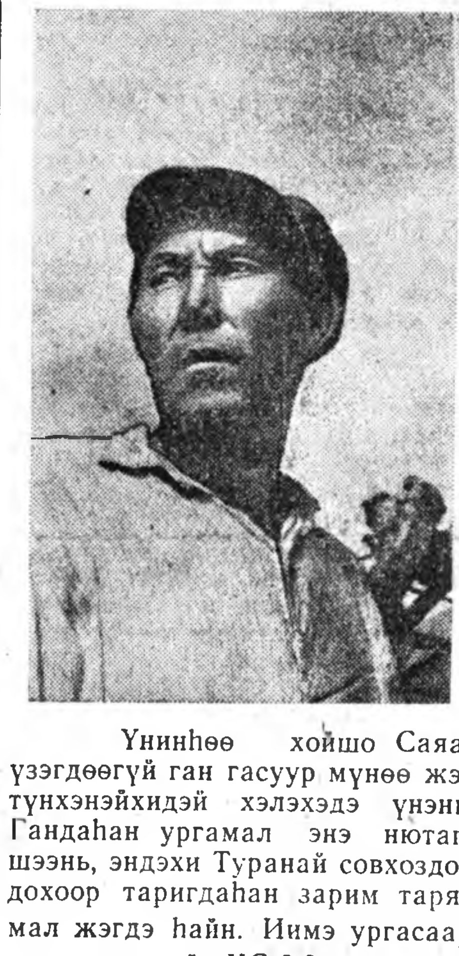

ГЕКТАРАЙ 50—60 ЦЕНТНЕР

Үнинhөө хойшо Саянай хормойдо үзэгдөөгүй ган гасуур мүнөө жэл болобо гэжэ түнхэнэйхидэй хэлэхэдэ үнэншэхөөр бэшэ. Гандаhан ургамал энэ нютагта үгы. Жэшээнь, эндэхи Туранай совхоздо силос болгогдохоор таригдаhан зарим таряалангай ургамал жэгдэ hайн. Иимэ ургасаар силос дарахада урматай. КС-2,6 гэжэ шэнэ комбайнаар хадахада, гектар бүриhөө 50—60 центнер ногоон тэжээл гарана.

Энэ совхозой нэгэдэхи отделениин силосэй ургамал сабшажа байhан гурбан агрегат нэгэ загуун тойроно **(нэгэдэхи зураг)**. Отделениин түрүү механизаторнуудай нэгэн Карл Иванович Метанов **(хоёрдохи зураг)** ногоорон долгилжо байhан таряалангай дундуур тамаран ябаhан агрегадуудай түрүүшын трактор жолоодоно.

— Силосэй комбайнуудые нэгэ загуунда ябуулхада, ногоон тэжээл зөөжэ байhан жолоошодто, хадажа ябаhан механизаторнуудта hайн. Ажалай бүтээсэшье ехэ,—гэжэ отделениин тракторна бригадын бригадир Доржо Жугдурович Комиссаров хөөрэнэ.

Лобсон Шалданов **(гурбадахи зураг)** мэтэ дүршэл ехэтэй жолоошод агрегадуудые hаатуулхагүй гэжэ оролдоно. Сабшагдажа байhан таряалан, силосэй траншейhээ холо болобошье, агрегадууд автомашинануудые хүлеэжэ миин байнагүй.

А. ДЕРИГЛАЗОВ.

БЭРХЭШЭЭЛ ДАБАГДАНА

Хурамхаанай совхозой гурбадахи отделениин сабшалангай ургаса мүнөө жэл hайн гэхээр бэшэ. Гэбэшье мяха болон мал ажалай бусад продуктнуудые элбэгжүүлхын тула дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоhон эндэхи ажалшад адууhа малдаа хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абахаар шиидэнхэй.

— Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, хабарай хагсуу сагташье адууhа малайнгаа ашаг шэмэ доошолуулхагүйн тула манай отделени 16 мянган центнер үбhэ хуряажа абаха ёhотой. Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула үбhэшэднай хэзээ хэзээнэйхиhээ оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Сагай уларилhаа боложо тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые али болохо аргаар дабана,—гэжэ энэ отделениие эрхилэгшэ Сэсэг Александровна Нечкина хөөрэнэ.

Отделениин үбhэшэдэй 8 звенодо хамта дээрээ 86 хүн хүдэлмэрилнэ. Олонхи хонишод үбhэшэдэй звенонуудые даажа гаранхай. Звено бүхэнэй ажал зохидоор эмхидхэгдэнхэй. Тармалга сабшалгаhаа ехэ холо таhарнагүй. Тармагдаhан үбhэн элдэб нагшуургаар зөөгдэжэ, гансата сомогдоно.

— Иимэ аргаар хуряагдаhан үбhэн hайхан байдаг,—гэжэ ахалагша хонишон Г. Д. Мантаев хэлэнэ.

Отделениин мүнөө жэл сабшаhан газарай гурбанайнь нэгэ хуби гараар сабшагдажа хуряагданхай. Намарай бороогой үедэ уhанда абтажа боломоор сабшалангай үбhэн добо газарта гаргагдажа hурилэгдэнэ. Урда жэлэйхиhээ 2 дахин ехэ набшаhата тэжээл бэлэдхэгдэнхэй. Ажахы дотороо байhан арга боломжонуудые хэрэглэжэ шадаhанайнгаа ашаар, эндэхи үбhэшэд мүнөө үедэ 820 центнер үбhэ хуряажа абанхай. Энээнhээ бага бэшэ хяаг үбhэн буусануудай сабшалан дээрэhээ абтахаар хараалагдана.

Б. ГОМБОЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ХУРДАН ЯБАСАТАЙ

Ган гасуур зунай болоhон дээрэhээ манай Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой хүдэлмэрилэгшэд урда урданайхиhаа үүсхэлтэй hайнаар хүдэлжэ, малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэжэ абахын түлөө эртээнhээ оролдолго гаргаа. Тиигэжэ хэдэн зуун центнер набша намаа хухалагдаhан, силос бэлдэгдэhэн байха юм. Мүнөө үедэ үбhэ хуряалгын халуун хаhа түлэг дундаа ябажа байна.

Совхозой хоёрдохи отделениинхид илгарма hайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус отделениин бригадир Демид Демидович Белых үбhэ хуряалгын эхилхэhээ холо урид морин. тракторна косилкануудаа, хажуур, тармуурнуудаа бэлэн болгоhон. Эгээл энээн дээрэhээ боложо, ямаршье hаатабаригүйгөөр үбhэ хуряан абтажа байна. Гараар болон морин косилкаар сабшаха сабшалангайнь талмай хамта 200 гектар юм. Мүнөө тэрээнэйнь 130 гектарынь сабшагдажа үрдигдөөд, 102 гектарынь бухал болгогложо hурилэгдөө. Гектар бүхэнhөө дундаа зэргээр 6 центнер үбhэн абтана. Хамта 600 центнер үбhэн hурилэгдөө.

Аhан hайнаар хүдэлжэ байhан үбhэшэд эндэ олон. Тэдэнэй тоодо гар хажууршад А. Л. Афанасьев, А. Н. Афанасьева, А. Т. Савельев гэгшэд оролсоно. Үдэр бүриингөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Гадна морин косилкашад А. Б. Хлызов, Г. Ф. Белых гэгшэд үдэр соо 3 гектар талмай сабшаха ёhотой hаа, 4 гектар сабшажа, ажалай бодото үльгэр жэшээ харуулна.

Б. ДАГБАЕВ,
Бэшүүрэй аймагай,
Бэшүүрэй совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАД

hаяын нэгэ үдэр ахалагша хонишон Чимит-Цырен Гомбоевич Гомбоевой газаа хүлгөөтэй байба. Эндэ Мухар-Шэбэрэй аймагай бүхы колхоз, совхозуудай хонишод сугларжа, хэhэн ажалайнгаа дүн согсолхо, урдаа байhан зорилгонуудаа тодорхойлхо зуураа, түрүү хонишоной дүй дүршэлтэй танилсаха юм.

Чимит-Цырен Гомбоевич, тэрэнэй hамган Рыгжит Очировна, хонишон Амур Жанаевич гэгшэд жэл бүри харууhалдаг хонидтоо үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ, түл түрэсэ hайнаар абадаг, ноohо ехээр хайшалдаг. Нёдондо эдэнэр отарадаа 1924 центнер үбhэ хуряажа абаhан. Хонишод өөhэдөө сабшалангаа уhалдаг. Тэдэнэр 800 центнер зелёнко хуряажа, 200 центнер набшаhата тэжээл суглуулжа абаhан байха юм. Иигэжэ малаа тэжээлээр hайса хангаhанай ашаар мүнөө жэл ган гасууршье hаань, хонин бүриhөө 3,5 килограмм ноohо хайшалжа, зуун хонин бүриhөө 94 хурьга түлжүүлhэн байна. Тиигэжэ «Знамя Ленина» колхоз дотороо эрхимлээ hэн.

Хабарай хагсуу сагта энэ отарын хонишод өөhэдынгөө бэлэдхэhэн үбhэнhөө 800 центнерыень нүхэдтөө үгэжэ туhалаа.

Отарын хото, хорёонь үбэлжэлгэдөө бэлэн болонхой. Хурьгадай доро дэбдихэ хохир обоологдонхой. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пункт бэлэн. Бэдэрдэг хусануудые хааха, ототой хонидые илгаха таhалганууд эндэнь хүсэд хүрэхөөр бии.

Аймагай хонишод, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Чимит-Цырен Гомбоевой отарын байдалтай танилсаад, бултадаа ногоон хибэс Номто Шэбэр өөдэ үгсэжэ, үзэсхэлэн гоё газарта сугларжа хөөрэлдөө, найрлаа.

Аймагай үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник К. А. Торгашин энэ жэлэй дүн согсолхо зуураа, хонишодой амжалтатайгаар ажаллаhые тэмдэглээ. Тиигэжэ колхоз, совхозууд урда жэлэйхиhээ олон түл абаhан, ноohо ехээр хайшалhан байна. Мүнөө үедэ аймагай ажахынууд нёдондоной энэ үеынхиhөө 22 мянга гаран хони, хурьга үлүүтэй. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Заганский», «Коммунизм» колхозууд хонидойнгоо тоо олошоруулжа шадаа.

«Родина», «Искра» колхозуудай хонишод энэ жэлдэ зуун хонин бүриhөө 92—93 хурьга, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Суулгын совхоз—88 хурьга түлжүүлhэн байна.

Аймагай хонишодой 7 бригада зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга томо болгоо. Тэрэ тоодо «Одон» совхозой—Д-Ц. Доржиевай, «Родина» колхозой—М. Ивановой, «Искра» колхозой—И. Лаптевай, «Знамя Ленина» колхозой —О. Батуевай, «Эрдэм» совхозой — Г. Дашинимаевай, Д. Батуевай болон бусадай бригаданууд ороно.

Колхоз, совхозуудай 150 отарын хонишод зуун хонин бүриhөө 90 гаран хурьга түлжүүлээд байна. Энэмнай аймагай хонишодой дүршэл шадабариин дээшэлжэ байhые гэршэлжэ үгэнэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ хониной мяхан гүрэндэ горитой худалдагдадаг боложо байнхай. Гансахан энэ жэлдэ 17 мянга гаран центнер хониной мяхан тушаагдаха юм.

Жэлэй түрүүшын хахадта бэлэдхэлэй пунктда 5500 хонин тушаагдажа, бүхыдөө тарган, hайн тамиртай гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Тарган hайн хонидые Суулгын, «Эрдэм», «Одон» совхозууд тушааhан байна. Эдэ ажахынуудhаа ороhон эрьенүүд дунда зэргээр 40 килограмм татаhан байна.

Хонидой ноohо саг соонь хайшалжа абаха талаар ажахынуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Илангаяа «Знамя Ленина» колхоздо 39 мянган хонид хүдэлмэриин 11 үдэртэ хайшалагдажа дүүрэhэн. Мүн «Путь Ленина», «Родина», «Искра» колхозуудта, «Авангард» совхоздо энэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдаа. Тиигэжэ аймагнай гүрэндэ ноohо тушааха түсэбөө дүүргэhэн байна.

Хэды тиимэ байбашье, олохон хонишодой ажалда дутагдалнууд ушарhаар. Энээн тушаа зүблөөндэ хабаадагшад гол анхаралаа хандуулба. Илангаяа ниитынгээ hүрэг малые үбhэ тэжээлээр хангаха, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэрине хурдадхаха гэлсээ.

Зүблөөнэй эсэстэ ахалагша хонишон Ч-Ц. Гомбоев аймагайнгаа хонишодые социалис мүрысөөндэ уриба.

Ц-Е. ЖАМБАЛОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Мухар-Шэбэр.

Буряад ороной суута хонишодой нэгэн — Ленинэй орденто Ойдоп Тапхаевич Тагаров энэ жэлдэшье Анаагайнгаа совхоздо, Хорингоо аймаг соо эрхимлэжэ гараа. Отарынгаа зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абажа түлжүүлээд, хүгшэрhэн хонидоо бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, мүнөө эмэ түлгэнүүдые даажа абанхай. Зунэй зүлгэ ногоон дээрэ тэдэнээ оролдосотой hайнаар адуулжа таргалуулаад, эдэ үдэрнүүдтэ үрэжүүлхэеэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Т. Тагаров.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

ХЭЖЭНГЭ. КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум эндэ болоо. Партиин райкомой секретарь Р. Г. Баяртуев «Аймаг дотор партийно-политическэ мэдээсэл саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн элидхэл пленум дээрэ хэһэн байна.

Элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэд хадаа һүүлэй үедэ партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулхын тулада партийна организацинууд яһала оролдолго гаргажа байна, энэ талаар хүбилалташье бии гэжэ тэмдэглэбэ. Тиихэ зуураа зарим партийна организацинуудта партийна энэ шухала хүдэлмэриин үшөөл һулаар табигданхай байһан тушаа тодорхойгоор хэлэгдээ. Аймагай прокурор А. М. Мамунов үгэ хэлэхэдээ, ажалшадай дээшэнь бариһан мэдүүлгэ болон гомдолнуудые дары түргэн хаража, тусхай хэмжээ абадаггүй байһан ушарнууд тухай шүүмжэлэл хэбэ.

Партийна эхин организацинуудай политическэ мэдээсэлэй хэрэгые һайжаруулха таладань аймагай хүтэлбэрилхы органууд мүртэй туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ «Первомайский» совхозой парткомой секретарь Ц. С. Ринчинов пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажаглалта хэһэн байна.

Р. ЦЫМПИЛОЕ
КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

Түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ороод, һайнаар хүдэлжэ байнхай. Эдэнэр абаһан уялгаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Мостовой станциин хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлнэ. поезднуудые заахашье һаатуулангүй, холын замда һайнаар үдэшэжэ байхын түлөө тэмсэнэ. Түрүү шүүл олон. Жэшээлхэдэ, тэдэнэй нэгэн стрелочник эхэнэр Просковья Алексеевна Тихоненко һайшаар хүдэлдэг, бэрхэ хүдэлмэришэн байһаараа үнинэй суурханхай. КПСС-эй гэшүүн, коммунис ажалай ударник П. Тихоненко өөрынгөө уялгануудые тон һайнаар дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Тихоненко.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

УУЛЗАЛГА

Түргэн урасхалта Баргажан голой эрье зубшаһан зүргэ харгы нэгоон тужаар бүрхөөгдэһэн хада уулын хормойгоор годирон. уданшьегүй нюдэнэй харасаһаа холодоно. Харгын хоёр захаар һагсайлдаһан арьягар томо нарһадые адаглан харахадаа, нэлэнхы уужам Баргажанайм бар хара тайга эрхэбэшэ һанагдаха юм.

Бооршн хаяаһаа бурьялан гараһан Онёо горхоной саала талада гарахаламнай, домгто ороһон Баянгол нютаг харагдажа, һаяшаг бариһан шэнэ гэрнүүдынь дабирхайн үнэрөөр анхилна.

«Баянгол, Баянгол гэлсэнэлтэ,
Баргажан нютагай шэмэг юм»,—

гэһэн дуунай нэгэ балаг толгойдом ээлүүдгүй ороолхёо бэлэй.

* * *

Колхозой конторын урда бэеэ хүшөө табяатай. Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые анха түрүүн байгуулагша Буда Сангадиин гэжэ хүшөөгэйнь табсанда алтан үзэгүүдээр аржытар бэшээтэй. Нютагайхид ажалша бэрхэ хүбүүд, басагадаараа омогорхолог. Тиихэдэ Буда Сангадиин — нютагаа алдаршуулһан коммунистнуудай нэгэн болоно. Жэшээнь, Социалис Ажалай Геройнууд Гомбо Цыденов, Радна Бубеев, Шалсама Цыремпилова болон бусад олон ажалша хүнүүдэй хуби заяан колхозойнгоо түүхэтэй нягта холбоотой.

Колхозой түрүүлэгшэ Лев Будаевич Раднаевай кабинедтэ үглөөгүүр орожо:

— Орлогшотойтнай уулзаха, хөөрэлдэхэ һанаатай һэм,—гэбэб.

— Хөжөмдоот, гурбадахи бригадын гүүртэнүүдтэ гараа.—гэбэ түрүүлэгшэ.

* * *

Бригадын түб. Хоёр байратай холбоо гэрнүүд жэрылдэнэ.

— Буда Гатапович гү?—гэжэ, гэрэйнгээ һүүдэртэ трактораа заһажа байһан залуухан хүбүүн асуудалыем дабтажа асуугаад: — һаалишадай суглаа үнгэргэхэеэ ошоо гэжэ дуулаа һэм. Үдэшэндөө эндэ ерээд, гэдэргээ бусаха байха,—гэжэ мэдүүлбэ.

Нажарай халуун наран хайра гамгүйгөөр оршон тойронииие шарана. Гандашаһаа газар холоһоо сайжа харагдана. Эндэхи бригадын хүн зонтой, хүдэлмэришэд, малшадаар хөөрэлдэжэ үрдеэгүй байтарни, наран баруун хойшоо яһала хэсэйһэн байба. Уданшьегүй нэгэ газик тооһо бурьюулһаар хүрэжэ ерээ һэн.

Үндэр аад, сула бэетэй хүн машина сооһоо түрүүн гараба. Хойноһоонь үшөө хоёр хүн һубарилдан бууба. Мүн лаа. Одоошье Буда Гатаповичтай уулзагдахань. Теэд һанаһанда хүрэмөөр хөөрэлдэжэ шадаха гүб?

Намтай олон юумэ ярилсаагүй. Гаражай хажууда хүдэлжэ байһан механизаторнуудтай эсэгэ мэтээр хөөрэлдэжэ, аша туһатай зүбшэл үгэхыень шагнахадаа, энэ хүн ажал хэрэгээ яһала һайса мэдэнэ гэжэ тухайлбаб. Зүгөөр иимэ хүнүүд Буряад орондомнай хэды олон гээшэб.

Наранай орохын урдахана огторгойн зүүн хойто хаяаһаа бөөн хара үүлэд обоорон гараад, уданшьегүй хэһэг бороо һабьягүйгөөр адхаба. Тиигэбэшье машинамнай шорой тооһо бурьюулан, харайна. Буда Гатапович нилээд удаан абяагүйхэн һууһанай удаа бөөгнэрһэн үүлэдые хайрадан хараад:

— Хара һалхиниинь баһа үүлэтэе улеэжэ, алтанһаа үнэтэй бороосчнай абаашаба ха юм,—гэжэ дороһоо хүндөөр амилба.—Уһалалгын хүсөөр лэ амидарха зон гээшэбди. Уһалалгын системэнүүд тиимэшье олон бэшэ. Үшөө нэгэ система хэрэгтэй байгаа. Заабол бэдэрхэ хэрэгтэй. Тэрэгүй һаа,—гэжэ дутаг дуугараад, таряалангай хажууда машинаа байлгаалхиба.

Шарлажа набшыһан хоолос шобторжо абаад, альган соогоо үнгэхэдэнь, мүртэй юумэн харагдабагүй. Буда Гатаповичай шэг шарай гансата хубилбашье, энээнһээ һураггүй хүшэр жэлнүүдые гаталжа гараа һэмди гэһэн түхэлтэйгөөр урдаһаам хараадхиба. Теэд бидэ, залуу үеынхид, уйдхар гасалан үзөөгүй һэн тула ажабайдалай жама ёһые һайса мэдээшьегүй байжа болохобди.

Халуун жэлнүүдые нилээд дабажа гараһаншье һаа, һая нааша иимэ гандуу зунай болоһые тэрэ һанабагүй. Тиигэбэшье колхозоо хүл дээрэнь гаргахын тула хэды шэнээн оролдоо һэм.

Нэгэтэ Буда Гатапович түрүүлэгшын таһагта һахы һалаг юумэ харайн орожо:

— Хүнтэйн үргэн талада, таряанай узуур дээрэ эрьенүүдые адуулхадамнай яһала болохо һэн,—гэжэ һанаһанаа хэлэбэ.

Түрүүлэгшэ балайшье гайхабагүй, харин урдаһаань нэгэл тиимэ бодолтойгоор хараад:

— Энэ асуудал би гансаараа шиидхэхэ эрхэгүйб. Правлениин зүблөөн дээрэ хараха болоо гүбди даа,—гэжэ аятайханаар дуугарба.

* * *

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн үни хада дүүрээшье һаа, ухэр буунуудай

түшэгэнэхэ, бөмбонуудай тэһэрхэ, галта һомонуудай эшхэрэлдэхэ абяан Буда Гатаповичай шэхэндэ хирэ-хирэ болоод дуулдахадал гэхэ юм. Волгын эрьеһээ Австри хүрэтэр баатарлигаар дайлалдажа, Европын городуудые фашизмын һабарһаа сүлөөлэлсэһэн тула ажабайдалай бүхы бэрхэшээлнүүдые яһала мэдэнэ. Дайсанаа дараад; даагаа һүүлдээдшье ерэхэдэе тэрэ орден, медальнуудаа һайрхажа ябаагүй, харин хойто үдэрынь хамтынгаа ажалда хамсыгаа шуужа оролсоо һэн.

Бэрхэтэйхэн лэ үе саг байгаа бэлэй.

Хонин һүрэгүүд болон эбэртэ бодо малай отара, гүүртэнүүдээр үдэрһөө үдэртэ ябаха, байра дээрэнь туһа хүргэхэ, үлэн хооһоор хонохошье ушар гараа.

Ажахыгаа хүл дээрэнь гаргаха — тиимэ зорилготойгоор хүдэлжэ захалаа. Гадна хүдэлхэ хүнүүд дуталдаха. Тиигэбэшье үбгэд хүгшэд, ухибүүд, сэхыень хэлэхэдэ, бүхы хүн зон тэрэ сагай эрхэ байдалые зүбөөр ойлгожо, эсэхые мэдэнгүй хүдэлэгшэ бэлэй.

Үбһэ һолоомо саг дарыдань асаруулха гэхэдэнь, юрэдөө, нэгэшье бүтэн трактор дайралдахагүй, хододоол дуталдажа, һандаржа һаатуулха.

Колхозой үхэр малые эмшэлэгшээр хүдэлдэг Буда Монтоев эдэ бүгэдые хаража ябахадаа, «ямараар ажаллаа һаа, түрэл нютагайнгаа баялигые хүсэд хэрэглэжэ, ажалдаа амжалта туйлаха гээшэбибди»,—гэжэ нэгэтэ бэшэ бодомжолдог һэн.

ХҮН БҮХЭНДЭ ОЙЛГОСОТОЙ БАЙХААР...

Манай «Коммунизм» колхозой политинформаторнуудай бүлэг ехэ бэшэ — оройдоол 10 хүнһөө бүридэдэг. Тиибэшье оншотой хурсаар, хүн бүхэнэй һанаанда таарууганар мэдээсэл бүхэнөө хэхэ гэжэ политинформаторнууд оролдодог. Тэдэнэр һара бүхэндэ сугларжа хөөрэлдөөд, тусхай даабаряар мэдээсэлнүүдые хэдэг заншалтай. Һүүлэй үедэ Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй материалнуудта политинформаторнууд гол анхаралаа хандуулһан байна.

Колхозой түрүүлэгшын орлогшо Б-Д. Д. Цырендоржиев, тусхайта пенсионер Ж. Д. Сампилон, Социалис Ажалай Герой, һургуулиин директор Ц. Н. Номтоев, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Ц. Д. Галсанов гэгшэд шадамар бэрхэ политинформаторнууд гэжэ тоологдодог.

Мүнөө үедэ эдэнэр холо, ойрын звено, бригаданuудта ошожо, элдэб һонирхолтой асуудалнуудаар мэдээсэлнүүдые хэжэ, үбһэшэдые баясуулна.

Ж. МАЖИЕВ.

Яруна.

—⊙—

ҮБҺЭШЭДТЭ ТУҺАЛНА

Үнгэрэгшэ неделидэ Яруунын райкомой байшан соо хон-жэн, нэгэшье хүнэй үгы юм шэнии байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэхи 16 хүдэлмэрилэгшэд Яруунын совхозой үбһэшэдтэ туһа хүргэхэеэ 7 хоногоор холын сабшалангай газарта ошоо ха юм.

Эдэнэр габшагай бэрхээр ажаллажа, совхозой үбһэ хуряалгада горитой туһа хүргөө. Гараар сабшажа бухаллаад, хэдэн һүри болхооһоной удаа, райкомоо бусаа.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЗОРИГЖОЛ ЕХЭТЭЙ

Шанга наранай элшэдэ дайрагдажа, шарлан хагдарһан тала дээгүүр хойто ой тээһээ бүгшэм һэбшээ һүрин, исалма олон хонид бэлшэнэ. Тогтон торонгүй урагшаа гүйлдэхэеэ һанаһан хонидоо захадан татаад, дундуурша бэетэй, шара үһэтэй далбагар кепкэ малгай үмдэһэн хүн мориин дээрээ хасылдин:

— Хулай, хулай, — гэжэ һүхиреод, тогтохо үшөөл хэбэргүй байхадань, мориноойнгоо ама угзаржа урдань ороно.

Ногоо бэдэржэ шамхалһан хонид одоошье торохо тогтохо тээшээ болоно. Хоройһоонь гаргаһаар хонидоо дураарнь табижархибалнь, мүртэй ул залгангүй, наранай бишыха шангаар шарахалаар хурэжэ эхилхэл.

Эртээнһээ хонидоо таргалуулжа абахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө гаргаха хэрэгтэй бшуу. Илангаяа энэ жэлэй гасуур ганда һайса таргалуулжа абахаһаа шухала юун байхаб. Хонидой хужарлан эдихэ һогообор ногоон даншье һаа бирагүй. Тиимэһээ ой модотойшог, бүтүү жалгалиг газарнуудта, хаана ногоон һайнаар гараһан байнаб, тэндэл хонидоо бэлшээхэ хэрэгтэй. Энээн тухай Иннокентий Михайлович хэнһээшье һайнаар мэдэнэ. Үшөө наранай гараадуйдэ, ногооной узуур дээрэ шүүдэрэй һубдһаханууд сэлсылдэн наадан байхада, хонидоо хоройһоонь гаргажа бэлшээдэг заншалтай.

Хамта 85 гектар сабшалангай газартай юм. Үбэлдөө шэбхэ гаргадаг, хабарай сагта уһалуури хэдэг, эгээл иимэ оролдолго үргэлжэ гаргажа байдаг дээрэһээ тэрэ жэлһээ жэлдэ ашагүйхэн ехэ үбһэ хуряажа абадаг. Мүн баһа зунай сагта хоёр дахин сабшалангаа алдууригүй уһаллаг байгаа. Энэ жэлшье сабшалан дээрэ шэбхэ гаргаһан, эртэ хабараар уһалуури хэһэн байна. Габэшье энэ зунай шатама халуун наран газарайнь шииг хатаажа, мүртэй үбһэ ногоо ургуулаагүй. Уһалуури хэхэ гэхэдэнь, урдажа байһан гол горходыньшье хатажа, шэргэхэ тооной болошоо бшуу.

Хонидоо үндэр хадын жалга тээшэ үгеүүлжэ ябаһан Иннокентий Михайлович иимэ бодолдо эзэлэгдэнэ.

«Совхознай ашагүйхэн ехэ мүшэртэ намаа набша хухалаа. Ондоо газарнуудташье үбһэ сабшажа бэлэдхэнэ. Габэшье олон тоото мал алууһандань хаанаһаа хүсэл хүрэхэб даа. Малшад бүхэн өөһэдөө үхэр малаа һайса тобир тарган болгожо абахын түлөө оролдохо зэргэтэй. Мүнөө энэ манай нангин уялга болоод байна. Бороон оройдоо орохогүйшье бэшэ, намар тээшээ заатагүй ороха, тиихэдэнь үбһэ ногоон дахин һэргэжэ ургаха. Эгээл энэ хаһыень хэрэглэжэ шадаха шухала».

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Евсеков үбһэ тэжээлээр баян ондо ороһон, нэгэшье толгой хони хурьга гарзалуулангүй, яһала тарганаар зунай хаһые угтаа бэлэй. 100 эхэ хонин бүриһөө 102 тул абажа, урда урданайхидаал баһал амжалта туйлаа һэм шуу. Эрхим бэрхэ хонишон гэжэ совхоз соогоо дэмыдэ суурхаагүй. Арад зон тэрэнэй үүсхэл оролдолгые, жэлһээ жэлдэ туйладаг амжалтыень үндэрөөр сэгнэжэ, хоёр дахин сомоной Соведэй депутадаар һунгаа бэлэй. Мүнөө хабар үнгэргэгдэһэн һунгалтаар тэрэниие аймагай Соведэй депутадта һунгаа. Зоной үзүүлһэн үндэр этигэл найдабарине Иннокентий Михайлович бодотоор харюулжа шададаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Багаханшье дутуу дунданuудай хажуугаар нюдэ балай гаража шададаггүй. Саг доронь усалхуулха хэмжээ ябуулгануудые абхуулдаг. Тэрээндэ элдэб асуудалнуудаар хүн зон ходоодоо хандажа байдаг. Нэгэ иимэ ушар, тухай эндэ дурсаха дуран хүрэгдэнэ.

Долоон үхибүүдэй эхэ Елизавета Гонгорова совхозой хүдэлмэришэн юм. Гансааранданъ тэрээндэ үхибүүдээ харууһалхань, ехэ болгохонь бэрхэшээлтэй. Нэгэ үхибүүгээ интернат һургуулида оруулха тухай гүйлтатайгаар Иннокентий Михайловичта хандаа. Евсеков удаарууланггүй энэ гүйлтыень бэелүүлжэ, үхибүүень интернат һургуулида оруулгаха болгоо. Үндэр наһатайшуул түлеэ залһа буулгуулха гү, али бэшэшье ондоо асуудалнуудаар депутат Евсековтэ хандажа, туһаламжа үзүүлгэдэг байха юм. Һунгагшадтайгаа уулзажа, ямар хүдэлмэри хэжэ байһан тухайгаа тоосодог заншалтай. Энэ жэлдэ хонишодто хоёр байратай гэр барюулгаха асуудал аймагай Соведэй сесси дээрэ табижа, хүсэндэнь оруулганхай. Хониной байрануудта болзор соонь заһабари хүүлдэг, түгэс бэлэдхалгайгаар хүйтэн үбэлые угтуулгадаг.

Ямаршье борооһоо, хүйтэнһөө шанараа муудажа, ольһо дулаагаа алдахагүй хониной шэнэ байра шлакоблогоор хэдэн жэлэй урдахана барюулһан байна.

...Бааяжа байһан халуун наранай элшээ бага зэргэ һуладхажа, үүлэгүй сэнхир тэнгэрээр тамаран, баруун зүг тээшэ тонгойходонь хуража, хүндөөр уухилалдан хэбтэһэн хонидоо бодхооно. Уһалха хэрэгтэй. Тиигээд дахин бэлшээридэнь туухa. Иннокентий Михайлович хүлһэ лэбшэһэн сохёо гарайнтаа альгаар аршажархёод, хонидоо эгээл ногоо һайнтай газар руу зүглүүлбэ. Үдэшын бороо харанхай таһархаһаа тээ наахануур хонидоо хорой тээшэнь туужа эхилхэ. Тиихэдэнь тэрэнэй һамган Зинаида Галсановна угтан ерэхэ. Хоюулан 10 жэлэй туршада Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой эхэ хониндо хүдэлжэ байнхай. Энэ үе соо хэды ехэ, хэды баян дүй дүршэлтэй болоо гээшэб. Одоол унаһан малгайгаа хоюулаа абангүй хүдэлөө гэхэдэ алдуу болохогүй. Нэгэтэ үглөөгүүр нүхэрөйнгөө хүхюу зүгаатай орожо ерэхэдэнь, Зинаида Галсановна урдаһаань сэхэ харан, юу хэлэхыень хүлеэжэ байгаа.

— Зина, совхозойнгоо элдэб ажал хүдэлмэридэ наһаараа хүдэлбэ гэжэ аабзаб. Мүнөөдэр бригадиртай хөөрэлдэбэб. Гэр бүлөөрөө эхэ хонидые даажа абаа һаатнай ямар гээшэй гэһэн дурадхал оруулаа. Арсаагүйб. Хүдэлжэ шадаха бэшэ гүбди даа,—гэжэрхёод энеэбхилэн татажа, асуунгяар харан зогсоо һэн.

— Бэрхэшээлтэй гээд, арсажа яажа болохоб. Сэхэ шиидэһэншни зүбшөөмөөр байна. Хүдэлөөл гүбди, — гэжэ үнэн сэдьхэлһээ дуратай байһанаа мэдүүлээ.

Дуратай хүдэлмэридөө ороһон хүн хэзээдэшье амжалта туйлажа, эрхим һайнаар хүдэлдэг. Мүн Евсековтоноойшье бүлэ жэлһээ жэлдэ амжалтатай хүдэлөө. Үнгэрэгшэ жэл 100 хониноо 105 хурьга абаһан. Туйлаһан амжалтыень үндэрөөр сэгнэжэ, гүрэн түрэмнай нүхэр Евсековые Хүндэлэлэй тэмдэг орденоор шагнаа бэлэй.

Иннокентий Михайлович үшөө ехэ амжалта туйлахаар зоригжон, Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь ойгой дашарамдуулагдан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Н. БАЛЖИНОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ЕРЭЭДҮЙ ТЭЭШЭ АЛХАЛЬҺАН РЕСПУБЛИКА

Үнишье болоогүй: Монгол орон революциин болоһоор 48 жэлэй ойе тэмдэглээ һэн.

Монгол орон... Эдэ үнгэрһэн 48 жэлэй туршада болоһон хубилалтануud тухай бодоод үзэхэдэ, гайхамаар, омогорхомоор байна. Гээгдэнги, феодальна байдалтай ажаһууһан энэ арад гайхамшагта алхам хэжэ, мүнөө социализм байгуулгын үргэн замда оронхой.

Монголой Арадай Республикада совет хүнүүд ехэ туһа хүргэһэншье, хүргэжэшье байдаг. Үшөө дайнай урда тээ Соведүүдэй орон аха дүү арадайнгаа экономико, соёл культура хүгжөөхэ, промышленностиин предприятинууд болон зам харгынуудые бариха, мэргэжэлтэдые олоор бэлдэхэ хэрэгтэнь ехэхэн туһа хүргөө.

1939 ондо Халхын гол дээрэ япон милитаристнуудтай болоһон байлдаануудта совет-монгол хани бэрисаан бүрил бэхижээ. Энэ дайнай болоһоор 30 жэлэй ой һаяар тэмдэглэгдэхэнь.

Немец фашистнуудай доботолһоной хоёрдохи үдэр МНР-эй парти, правительство Совет орондо туһалха тухай тогтоол абаа һэн. Монголой Арадай Республикын ажалшад танкова колонно, авиациин эскадрили өөһэдынгөө зөөреэр бүтээжэ, совет сэрэгшэдтэ үгөө. Хэды миллион түхэригэй эдеэ хоол, адууһа мал фронтдо эльгээгдээ гээшэб!

Дайнай хүшэр үешье һаань. Советскэ Союз монгол арадта мүн лэ туһалжа байгаа. Дайнай тэрэ жэлнүүдтэ республикын ниислэл хотодо мяханай комбинат, эдеэ хоолой предприятинууд, хилээмэнэй завод, гуталай фабрика болон бэшэшье предприятинууд совет хүнүүдэй туһаламжаар баригдаа. Мүн Улаан-Баатарта университедэй ордон бодхоогдоо һэн.

Мүнөөшье тэдэ предприятинууд болон бусадшье үргэдхэгдэһэнэйнгөө һүүлээр республикын экономикын омогорхол болонхой. Хоёр гүрэнэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээнэй ёһоор, СССР-эйхид МНР-тэ промышленна болон соёл культурын 36 барилга бодхоожо, ашаглалгада үгэхэ юм. Улаан-Баатарта баригдаһан культурно-ажахуйн предприятинууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ һуралсалай-үйлэдбэриин түб, ниислэл хото ба Чойбалсандахи ТЭЦ-үүд эдэ барилгануудай тоодо ороно.

Гансал мал ажал эрхилдэг байһан Монголой орондо хүдөө ажахын шанар һайнтай продукци үгэдэг Дархан», Мандах» гэһэн предприятинууд байгуулагданхай.

Монголой Арадай Республика мүнөө 48 гүрэнтэй холбоо барисаатай болонхой, 20 гаран гүрэнтэй худалдаа наймаа эрхилнэ. Республикын түлөөлэгшэд ООН-ой сиидэрһээ үгэ хэлэнэ.

Республика ерээдүйн иланга тээшэ алхална. Наран тээшэ гүйлгэжэ ябаһан хазаар моритой хүн республикын гүрэнэй герб дээрэ зураатай. Энэ хадаа ерээдүй тээшэ дабхижа ябаһан арадай һайхан замые харуулһан үүлэ һүлэ болоно бшуу.

Г. ХАРЧЕНКО
(АПН).

Монголой Арадай Республикын хүгжэн һалбаржа байһаниинь мэдээжэ. Хооһон байһан губинуудта хото, госхонууд бодоно, гансал мал ажалтай байһан монголшууд промышленностиин оньһо, жолоо мүнөө баринхай. Гансал хазаар моритой хүнүүд тала дайдаар гүйлгэхөө болижо, хурдан машина, мотоциклнуудай урнилдаахань тооһо татан харагдана.

Республикын ниислэл хото Улаан-Баатар жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Монголой городууд болон аймагуудта телевизорэй сэнхир экранууд үдэшэ бүри носоно. 1967 ондо ашаглалгада үгтэһэн ниислэл хотын телецентр һонин дамжуулгануудые хэнэ. Энэ телецентрые Советскэ Союз барилсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Баатар хотын телецентрһээ дамжуулга хэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фото.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ТАЙГАДА ХААНАҺАА НАРАН ГАРААБ?

[„Ленин Байгал дээрэ" гэһэн домогуудһаа хоёрдохи домог]

Һажажал, дууражал хэбтэдэг,
Түмэн жэмээ бусайдхаад,
Төөрижэл, төөрижэл мэдэдэг
Байгаа юумэ гэхэл лэ,
Һуугаа юумэ гэхэл лэ.

«Гэхэш» гэжэ даа.. Тиимэл һэн!
Гэлин тортог үүлэн һэн.
Гэрэл гэжэ үгыл һэн.
Гэншээн гэжэ дүүрэн һэн...
Үгытэй, хайратай тунгуусууд.
Үлэн эвенк, орошонууд
Үндэр, үндэр хадануудаы
Үргэн, үргэн жалгануудаы,
Бүшмэг, бүшмэг тайгануудаы.
Бүтүү, хитүү нуганууды
Дабан дабан зайгша бэлэй.
Дабхар гаталан хайгша бэлэй.
Хада дээгүүр ябаха—хүйтэн.
Хабсагай соогуур унтаха—
нойтон.
Жалгын нэмэрндэ һууха—
хооһон,
Жабарай ехэдэ гүйхэ —тооһон.
Хадын саана—наран хоргодохо.
Хабсагайн саана—һара хорохо,
Нэхы ой соо—мүшэн
хоргодохо,
Нэмэри жалга соо—ан хорохо.
Үдхэн хара тайга
Үдэр гээшые үзэдэггүй,
Һүртэ адхаг жалга
Һүниһөө бэшые мэдэдэггүй.—
Иимэ байһан юумэл лэ,
Тиимэ байһан юумэл лэ.
«Юумэш» гэжэ даа... Үнэн юм!
Юһэн һүнинн үльгэр юм.
Зоной үльгэр сэсэн юм,
Зуугаад жэлээр дэлгэр юм.

3.

Эбэртэ тунга Бавантын
Энгэр—Дээдэ—Амалатын
Түрэл эвенк—ангуушад,
Тунгус—олон орошод
Үдэхэ түрэхэш үсөөрөөд,
Үбдэхэ үхэхэнш олошороод,
Һанаа үнөөндэ дарагдаба гээ,
Һалаг-һухы таталдаба гээ.

«Гээшье» гэжэ даа... Тингээл
юм!
Гэнэ тодхорто диилдээл юм.
Гэрэл гуламтань залираал юм,
Гэншээн уйлаан залараал юм.
Агнажа гараха ой элбэг,
Ами залгаха ан элбэг,—
Харин... буугаа һомолхо дари
үгы,
Харбаха гэхэдээ хаба үгы...
Зуд гээшэ зутар лэ байба,
Зоной нюрган матар лэ байба.
Уйдхар зоболон шэрүүн байба,
Уг таһарха хэсүү байба.

Зайдан хүйтэн Бавантын
Заха — Дээдэ-Амалатын
Түмэн эвенк — ангуушад,
Тунгус — мянган орошод
Унаа нохойнгоо үлһэжэ
унахада
Оро бугынгаа гуритажа
дууһахада.
Өөһэд дээрэнь үбшэнэй буухада
Үхэлэй хохимойн дэбхэрэн
самнахада,
Яһалашье бодолго гүйлгөө даа,
Яһалашье үзэл үзүүлээ даа,
Заарин бөөнүүдээ бөөлүүлээ
даа,
Заһал мүргэлөө залуулаа даа,
Теэд, наранай хярхагш
үзэгдөөгүй,
Тэнгэрнин шарай хубилжаш
үгөөгүй,
Үбшэн тахал үхэжэш һалаагүй,
Үхибүүд айлаар түрэжэш
гараагүй.

Баарма тэдэнэй зүүдэн соо
Баршад үшөөл элбэгжээ һэн.
Хандагайн хатаһан эбэр соо
Хадын эзэн һууна гэлсээ һэн.
«Гэлсээш» гэжэ даа... Тингээл
һэн!
Гэнэн һүзэгынь һүжэрөөл һэн.
Мухар һүзэгһөө гараһан хүүр—
Мунхаг зондо — гэнжэ,
һэнжүүр!

4.

Теэд хэды болотор ингэжэ
Тэсэхэб гэлсээн гараба даа.
Юунһээ гараха юу хүлеэжэ
Һуухаб гэлсээн болобо даа.
Баяшуулгүйгөөршье тэнсэхэнь
Бэрхэтэйл шэнги үзэгдэнэ,—
Һомо, дари манда хэн
Үгэжэ байха юм гэлсэнэ.
Хонжоошонгүйгөөршье тэсэхэнь
Хэсүүтэйл шэнги үзэгдэнэ,—
Һолонго, араатыемнай хэн
Худалдан абаха юм гэлсэнэ.
Бөөнэргүйгөөршье һууханъ
Баршадтай шэнги һанагдана,—
Нүгэл хилэнсэень дууһан
Арилгажа байхаар найдагдана.
Шүүлэнгэдгүйгээршье байхань
Шүдхэртэй шэнги һанагдана,—
Агнан тагнан зайханъ
Аюултай болохоор харагдана...
«Теэд, баяшуул юундэ
Тайга орожо агнадаггүй аад.
Тарган тэнюун һууна бэ?
Теэд, ангуушад юундэ
Тайга сооһоо гарадаггүй аад.
Тулюур ядуу ябана бэ?» —
Тархидань ороһон энэ асуудал
Талхидаадш гаргахаар бэшэ
хэбэртэй,
Сээжэдэнь ороһон энэ асуудал
Сэржэмээрш сарахаар бэшэ
хэбэртэй!

Капчагир угтанай Копкончо
үбгэн
Хамагһаа уйтайгаар хара бууна.
Чальчагир угтанай Чакулай
үбгэн
Шанга шангаар лэ дуулана:
«Гаргаһан түрэһэнөө
Газар доро булалайбди:
Үлгыдэһэн үргэһэнөө
Үндэһэн доро хаялайбди.
Ошон дүлэнэймнай
Узуурынь охордобо:
Утаа уняраймнай
Үзүүрынь мухардаба.

Хандагайн һарьһан дэгэл
Ханшарыемнай холгоолой;
Яраанга — арһан обоохой
Яһан хуудаһаарнай үлеэлэй.
Гуламтамнай унтархань,
Гуримнай дууһахань;
Узуурнай хухархань,
Угнай дууһахань...»

Үһа нюдэн бололдон,
Үй-хай табилдан,
Удаан һууһанайнгаа һүүлээр,
Үшарынь бодоһонойнгоо
һүүлээр,
Хорөёо гаргаха гэлдэбэ,
Хонжоо наймаашанда ерэбэ.
Хонжоо наймаашан зуг татаба,
Хубилгаан нюдөөр угтаба:
— Бээ! Тайгын танил
агнуушангууд!
Барас, баабгай асарба гүт?..
— Байза Асуудал һурахамнай.
Барагдаа хүлеэхэ аргамнай,—
Чальчагир угтанай Чакулай
Шангарха тооной захалалай.
— Ши, юрэдөө, шэрэм буугай
Шабха нэгэтэш дараагүй аад,
Мэхэтэй, альбан, зээрэг ангай
Мүр нэгэтэш мүшхөөгүй аад,
Бүхөөг, амбаараар дүүрэсэ
Булга, хэрмэтэй һуухаш,
Бургай намагаар дүүрэсэ
Буга, оротой байхаш.
Тиихэдэш, харин бидэнэр
Тайгаһаа юрэдөөш гарангүй
Тагнажа агнажа ябадаг аад,
Буугаа гарһаа табингүй
Булганай нюдэ тудадаг аад,
Юундэ хооһон һуунабибди?
Яахадаа тиимэ гээшэбибди?—
Капчагир угтанай Копкончо
Хашхарха тооной асууба.
Баян тэрэ хонжоошо
Бахардажа хаха сасаба.
Иимэ хадхуу асуудал
Эвенкнүүдһээ хэзээш
дуулаагүй.
Тиимэ шэрүүн асуудал
Тунгусуудһаа дуулахаа
һанаагүй.
Хододоо гэдээнтэй эбтэй,
Хододоо тэдээндэ хүндэтэй,
Ямбатай, үгэеэ дуулгаад
Ябанаб гэжэ һанадаг байгаа.
Теэд, тайга гээшэмнай тайга,
Тайгын хуули шанга!
Түхэреэн олон түмэн модондо
Тунгусуудһаа бэшэ хүн алга!
Тиимэһээ, ангуушадай торомые
Тэшээхэ хүндөөхэгүй гэжэ,
Башатай хиитэр бодолые
Бамбагар сээжэдээ үбэртэлжэ,
Хүлеэгты гэһэн тэмдэг
Хургаараа занган үгөөд,
Пүхэржөөл ёһоной тэмдэг
Нюдөөрөө эмнин үгөөд,
Аалихан газаашаа ябаба.
Абяагүйхэн гараба..
Хүн зон хүлеэжэл байба,
Хүдэр бэеэ халаажал һууба.
Хонжоошон удаанш болоогүй,
Хонгёо, хүхюун, ороод ерэбэ.
Хойноһоонь зарасань сүлөөгүй,
Хоёр хайрсаг спирт табиба.
— Хүршэнэр, хүртэгты
хүндыемни.
Хүртэһэн хойнотнай
хөөрэлдэхэмни.
Хүхюутэй, зугаатай байха,
Хэрүүл хараалгүй байха...
Дээдэ-Амалатын ангуушад
Дүхэриглэн, хөөрсэгэнэн
һуубад,—
Урдань энэ хонжоошо баян
Иимэ хүндэмүүшэ байгаагүй
хаям,
Мунагай гэгдэһэн хонжоошон—
Мунхаг тэдэнэй жолоошон —
Танхатай спиртэеэш гамнабагүй,
Табагтай мяхаяаш арбилбагүй.
Гайхахын ехээр гайхаһан,
Тагнахын ехээр тагнаһан
Эвенкнүүд асуудалааш
марташоо,
Эдеэ умдандань шунгашоо.
Хашалан зоболонгоо
мартажархёод,
Хамагаа шүдхэртэ ашажархёод,
Гуламта тойрон һууба, хэбтэбэ,
Гудамхижал, гулгижал мэдэбэ.
Аяар үүр хираалха хирэнь
Арай шамай һэгээ сайба.
Үзэн гэһэйнь, үри шэрэнь
Үһэнһөөнь олон болошоод
байба.
Тархи үбдэбэшье, хуули
шанга,—
Тайгадаа гараха баатай болобо.
Хонжоошон сэдьхэлээ хананги,
Хурхиржа, орондоо оробо...

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

...АТАР СОВЕТ АРМИМНАЙ

...авиационно училищиин курсантнууд ...дайнай ветерануудтай ходо уулзажа ...ом.

...ДЭЭРЭ: Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...дайнай ветеран, Советскэ Союзай ...ин Герой, генерал-майор Н. Челно... ...рсантнууд уулзажа байна.

ТАСС-ай фото.

Хойто далайн уһан сэрэгшэд дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлээ үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэрэгэй һургуули. Младша лейтенант Г. Довгань моторист В. Новиков хоёр кораблиин гол двигателиие шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

Б. ПАРХАЕВ

СЭЛМЭГ ТЭНГЭРИ

/Баримтата туужаһаа/

Эхэ Совет оронойнгоо, түрэл арадайнгаа амгалан байдалые сахигша, энхэ тайбанай найдамтай тулгуури бологшо баатар Совет армиин зэргэдэ манай Буряад ороной олохон хүбүүд алба хэнэ. Даманска аралай баатарнууд Н Петров, В. Гаврилов, В. Билдушкинов, галай аюулда ороһон үхибүүдые абаржа ябаһаар наһа бараһан «Красная звезда» орденто В. А. Шалнеев болон бусадай габьяа арадаймнай омогорхол болонхой. Иимэ шэн зоригто хүбүүд манай нютагайхидай дунда олон. Эдэ залуушуулые хүмүүжүүлэгшэд, һургагшад — совет офицернүүд тухай журналист Борис Дмитриевич Пархаев баримтата туужа бэшэһэн байна. Энэ зохёолойнь гол геройнуудай нэгэн болохо буряад хүбүүн политхүдэлмэрилэгшэ Даши Очирович Гармаев тухай хэһэгүүдһээнь бидэ уншагшадтаа дурадхахамнай.

Залуухан лейтенант автобусһоо бууба. Тойроод дун сагаан саһан. Холошог бороложонууд түглылдэнэ. Тэдэнэй хоорондуур зурыһан машинын харгы. Виталий алхалшаба. Тэрэнэй нилээд холохон ябаһан хойно сэрэгэйхидэй гарнизон харагдаа һэн. «Ямараар хүлеэжэ абахань гээшэб? Ямар хүнүүдэй ударидалга доро албамни үнгэрхэнь бэ? ...Үгы даа, тэрэ гарнизондошни найдамтай хүнүүд ажалладаг, байха, Ровенский Гармаев хоёр шамда туһалха гэжэ штабта хэлээ һэмнай»,—гэжэ залуу лейтенант шэбшэнэ. Шэнэ газарта алба хэхэеэ ерэжэ ябаһан залуу мэргэжэлтын ингэжэ бодохонь зүб.

Гарнизоной столовоһоо гараад, штабай байшан тээшэ ошожо ябаһан хоёр ахалагша офицерые харахадаа тэрэ аалидаба. Тиимэ даа. Эдэ хоёр лэ ёһотой. Нэгэниинь буряад хүн байха гээ һэмнай» Тэрэ эндүүрээгүй. Георгий Николаевич Ровенский ба тэрэнэй политическэ талаар орлогшо майор Даши Очирович Гармаев гэгшэд энэ үедэ «Тайфун» гэжэ нэрэтэй һуралсалай дайе яажа үнгэргэхэ тухайгаа хөөрэлдэжэ ябаа һэн.

Эдэ хоёр шэг шарайгаараашье, бэе махабадаараашье адли хүнүүд бэшэ һэн. Ровенский үндэр бэетэй, габшагай янзын, наһажаал болонхой. Залуу ябахадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан, нилээд олохон залуу үетэндэ сэрэгэй алба хүүлэһэн хүн байгаа. Харин Гармаев командирайнгаа дала мүрсөө байбашье, ехэ багжагар, шанга янзын хүн һэн. Тэрэнэй хёрхо нюдэн хүнэй сэдьхэл бодол таажа байһан мэтээр ялалзаха, харин хөөрэлдэхэдөө, асуудал һурахадаа айхабтар шадамар. Аали намдууханаар хөөрэн байхыень шагнахадаа, тэрэнэй үгэдэ заатагүй этигээд, хэрэгтэй болоо һаань, ямаршье харюусалгатай хэрэг бэелүүлхээр бэлэн болошоһон байхаш.

Командир замполит хоёр ондо ондоо зантайнууд. Гэбэшье тэдэнэй тааража ажалладаг гээшэнь үльгэр жэшээ болонхой. Тэдэнэй албанай газарта хүсэтэ техникэ, дуулдаа үзэгдөөгүй хүсэтэй буу зэбсэг, шэн зоригто хүбүүд — энэ ехэ хүсэн энхэ тайбанай түлөө алба хэжэ байдаг. Тус хүсэнэй шадал угаа ехэ юм даа. Хоёрдохи дэлхэйн дайнда хабаадаһан хэдэн арбаад ехэ буу зэбсэгэй, бомбо, снарядуудай тэһэрһэн хүсые нэгэдхэбэл, мүнөөнэй нэгэ снарядай хүсэндэ хүрэхэгүй бшуу. Мүнөөнэй ангарнуудые нюдөөрөө харахагүйш, тэндэ ямар буу байнаб гэжэ тухайлхашьегүйш, зүгөөр хүсэтэ техникэ хэзээдэш бэлэн, хэрэгтэй болобол, дуратай тээшэнь залахаар һорёотой байна гэжэ мэдэхэш.

Виталий Бурков тэдэнэртэй гарнизоной штабай байшангай хэрэлсы дээрэ уулзаба. Илангаяа Гармаевай харахада мэгдэн алдаһан аад, бэеэ бариба. Энээхэн сэдьхэлэйнь хүдэлсые ойлгоһон мэтэ майоршье халта миһэд гээ һэн. Тиихэдэнь тэрэнэй сэдьхэлдэ зохид болобо.

Тэдэнэр гэртэ орobод. Стол тойрон һуугаад байхадаа, Ровенский: «Өөр тухайгаа хөөрыш даа»,—гэжэ залуу лейтенантда хандаа һэн. Теэд хэлэхэ юумэниинь тон үсөөн байшоо. 1947 ондо түрөө, сэрэгэй училищи дүүргээд, Сибирь эльгээгдээ. Партиин гэшүүн. Нэгэдэхи классай мэргэжэлтэн. Гармаев түрүүн миһэрэн байтараа шэгээ хатуушагаар зангидан, нэгэ бодолгото болонгёор: «Тиихэдээ наһанайшни ёһото намтар эндэһээл эхилхэнь ха юм даа!» — гэбэ. Эдэ үгэнүүд Виталиин сэдьхэлдэ хаха ороо һэн. Ехэ һанаагаа зобоһон, мүн ехэ найдаһан мэтээр Гармаев хэлээ бшуу. «Бэеэ харуула, Эсэгэ орондоо туһатай хүн боло, эрхимээр яба» гэһэн бодолнуудшье тэдэ үгэнүүд соонь дуулдаа һэн.

Майор Даши Очирович Гармаев иимэ—хүнэй зүрхэндэ түлхюур олоходоо ехэ бэрхэ хүн юм. Тэрэниие баталхын тула дэбтэрһээнь нэгэ хэдыхэн хэһэгүүдые уншая:

...Алба хэхэеэ шэнэ хүбүүд ерээ. Ехэнхидээ дунда һургуули дүүргэһэнүүд. «Ракетэ гээшэмнай холо буудадаг юм гү?», — гэжэ нэгэниинь һураба. «Дайсанай энэ дэлхэйн хаанашье хоргодоһон байгаа һаа олохо», — гэжэ сержант Еременко тэрээндэ харюусаа. «Һомониинь хэр хүсэтэй юм?» «Хэдэн мянган тонно тротилтай тэн». Солдат гайхаһандаа үнэншэнэгүй. Тиихэдэнь тэрээндэ нэгэ ракетэ харуулбабди. Ехэ һонирхоо. Удангүй өөрөө буудажа шададаг болоо һэн».

«Элдэб темэдэ хөөрэлдөө үнгэргэнэбди. Лейтенант Бурков ехэ эдэбхитэй хүн байба. Батарейн командалагшаар дэбжүүлэгдээ. Солдадуудай урда лекцинүүдые уншадаг. Элһэ, һалхинһаа нураһан газарые хамгаалха тухай КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй материалнууд тухай тэрэ элидхэл хэбэ».

«Гарнизоноймнай уран һайханай бүлгэмэйхид өөрын джазова оркестртэй болобо. Тэрэниие хүгжэмэй һургуули һаяхан дүүргэһэн шэнэ солдат Устинов эмхидхээ. Тэрэ ракетчигүүдэй дуу зохёогоо. Гэбэшье нүхэдынь тэрээндэ «Тумбафон» гэһэн нэрэ үгэжэрхёол даа. Бэлигтэй хүбүүдэй олон гээшэнь. Анищенко — артист, шүлэг бэшэдэг, Ланцетти хатархадаа бэрхэ, Уканков ба Шиян дуушад... Эдэ хүбүүд саашадаа бэлиг шадабаряа миин бү үхүүлһэй гэжэ һананаб. Дуратай юумэеэ эрхилхэ арга олгохын тула оролдохо хэрэгтэй. Энээн тухай Ровенскитай хөөрэлдэхэ болоол даа...»

«Шефтээ абаһан һургуулиимнай авиамоделистнүүд мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Энэ кружогыень рядовой Атрепьев хүтэлдэг. Тэрэ өөрөө спортын мастерта кандидат болонхой. Харин мүнөө эндэ повароор хүдэлдэг. Һургуулиин үедэ, үбэлдөө шуурган хүйтэншье байгаа һаань, халуун котлетэнүүдые эрхимээр бэлдэдэг...»

«Манай футболистнууд, волейболистнууд хүршэнэрөө шүүжэрхёо. Ехэ хүхилдөөбди. Гарнизондомнай спорт һайнаар табигданхай гээшэ ха. Разрядтай спортсменүүд бидэнэй дунда 91 процент болоо...»

«Коммунис ажалай ударнигуудтай уулзалга болоо. Совхозой хүдэлмэришэдэй амжалта ехэ. Энэ ажал хүдэлмэриинтнай урагшатай байхын тула Эхэ оронойнгоо амгалан байдалые эрхимээр хангахабди гэжэ найдуулаабди»...

«Библиотекэмнай гурбан мянга гаран номтой болобо. Офицернүүдэй һамгад һайн дураараа тэндэмнэй хүдэлдэг. Офицернүүд өөһэдынхиеэ үгэдэг, худалдажа абаһан номоо уншаад хаяхагүй, библиотекэдээ асарха гэһэн уялгые солдадууднайш эрхимээр дүүргэдэг юм...»

«Зургаан жэлэй саада тээ казарма соогоо телевизор табяа һэмди. Тэрэмнай оройдоо эбдэрнэгүй. Тиимэ бүхэ байба гээшэ гү, али хүбүүднай нарилна гү? Али эбдэрхэдэнь заһажархижаш болохо. Мэргэжэлтэд олон ха юм».

«Рядовой Игин шүлэг бэшэдэг... Яһала һонирхон уншамаар юм. Нэгэ мэдээжэ поэт гарнизондомнай ерэжэ уулзалга үнгэргөө. Игинтэй танилсаа, шүлэгыень уншаа. Тиигээд зада шүүмжэлээ. Игин урмаа хухараагүй һаа, яһала һайн шүлэгүүдые бэшэдэг хүн болохо шадалтай...»

Һургуулиин һурагшадай бэшэдэг юрын лэ дэбтэр дээрэ хэгдэһэн тэмдэглэлнүүд. Эдээхэн зурагууд мүнөөнэй солдадай байдалые халташье һаань харуулна ёһотой. Харин сэрэгэйнь һургуули, ёһото албаниинь, буу зэбсэгэйнгээ хажууда байха үень бүришье жэшээтэ һайнаар табигданхай ааб даа. Армида һаяхан абтаһан залуу хүбүүд 2—3 жэлэй туршада онһһото машинануудай ёһото эзэд, шэрхи шэрүүн бэетэй, хурса зоригтой сэрэгшэд болодог. Тэдэнэр армиһаа табигдахадаашье, хэрэгтэй болоо һаань, эдэ буунуудайнгаа ойро дары жагсаха юм. Иимэ һургуули тэдэнэр бүхы наһан соогоо мартангүйгөөр эндэ гарадаг юм.

...Лейтенант Бурков штабһаа гараад, байра тээшээ ошожо ябахадаа, Ровенский Гармаев хоёртой хөөрэлдэһэнөө дахяад лэ ухаандаа оруулна хаш. Тэдэнэр нэгэшье ухаа заабари, захиралта тэрээндэ хэлээгүй, тон юрын оршон байдалда, нүхэд ёһоор хөөрэлдөө. Тиимэһээнь лэ һанажа ябаһан бүхы бодолнуудаа, эрмэлзэл хүсэлөө хэлээ хаб гэжэ тэрэ бодоно. Тиигэнгүй аргагүй байгаа, найдамтай хүнүүдэй ударидалга доро албамни эхилбэ гэжэ ойлгоо бшуу.

Хожомынь Даши Очировичтай үдэр бүри шахуу уулзадаг, хөөрэлдэдэг болоо. Илангаяа солдадуудтай үгэеэ ололсохо, ойлголсохо таладань тэрэ ехэ туһалаа юм. Илангаяа нэгэниинь бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн ёһо заншалые залуу офицернүүд гүнзэгыгөөр мэдэрэнхэй.

«Хэды олон офицернүүд, солдадууд Ровенский Гармаев хоёрой гар соогуур гараалб, тэды ехээр хүн зоной эбтэй эетэй хани нүхэсэл үргэдөө байна, энэ нүхэсэлэй хүсэн Эхэ оронойумнай энхэ тайбан болон зангидагдана!»—гэжэ лейтенант Бурков бододог.

Теэд Ровенский Гармаев хоёр манай совет сэрэгтэ алба хэдэг ахалагша олон офицернүүдэй дунда өөһэдөөрэн лэ иимэ түрүү бэрхэнүүд бэшэ бшуу. Иимэ хүнүүд олон. Эхэ Совет оронойнгоо, бүхы түби дэлхэйн амгалан байхын тула бидэ алба хэнэбди, энээнэй хүсөөр дээрэһээмнэй зэнхыгшэ оёоргүй тэнгэри хододоо сэлмэг байдаг ха юм, байхашьел.

Д. ЭРДЫНЕЕВ,
ородһоо оршуулба.

РЕДАКЦИҺАА. Б. Пархаевай баримтата туужаһаа энэ бүлэгые хэблэлдэ бэлдээд байхадамнай, Даши Очирович Гармаевай алба хэдэг сэрэгэй частьһаа баяртай мэдээн абтаа. Ушар юуб гэхэдэ, сэрэгшэ буряад хүбүүмнай Эхэ оронойнгоо урда габьяа ехэтэй ябаһандаа «Красная звезда» орденоор шагнагдаба, мүн тиихэдэ Даши Очирович Гармаевта ээлжээтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Бидэ Даши Очировичай энэ амжалтаар омогорхожо байһанаа мэдүүлнэбди. Хаанашье ябахадаа, ямаршье ажал хэрэг бэелүүлхэдээ буряад хүбүүд хододоо иимэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһай гэжэ юрөөнэбди.

...АД ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«ЗОНДО ОЙЛГУУЛХА, ЭТИГҮҮЛХЭ ШУХАЛА»

...гаршагтай статья манай ...июниин 19-нэй номерто ...һон юм. Статья соо ...аймагта атеистическэ ...һулаар табигдаһа... шажанда шүтэхэ ябадаг болоо. Зарим нюта... тахилга түхеэрэгдэнэ, тэрэниие элдэб ламанар эндэ тэндэ мүргэл эмхидхэнэ гэжэ хэлэгдэһэн.

Статья соо хэлэгдэһэн баримта шалгажа үзэхэдэ, булта тодороо. Тус статья КПСС-эй райкомой бюро дээрэ, мүн КПСС-эй райкомой пропаганда, агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан, шажанда шүтэгшэдэй дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэри бүри һайжаруулха гэлсэһэн байна. Тиин мүнөө научно-атеистическэ пропаганда һайжаруулха талаар аймагай нэгэ, кустовой гурбан семинар үнгэргэгдөөд байна.

Һүүлэй үедэ ажалшадай дунда ябуулагдадаг лекционно пропаганда һайжаруулагдаһан, шажанда шүтэгшэдтэй тусхай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн байна.

Атеизмын асуудалаар ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэдхэхэ эрилтэ партийна организацинууд, сомоной болон сельскэ Советүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаба гэжэ КПСС-эй Яруунын райкомой секретарь нүхэр Раднаев манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

УСТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

ТАБАН ЖЭЛЫЕ УРИДЛАГШАД

Усть-Ордын Буряадай национальна округой ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта агууехэ багша Ленинэй 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ зориглжонхой.

Округой ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур хүдөө ажахын продуктнуудые: орооһо таряа, мяха, һү, нооһо, үндэгэ гүрэндөө ехээр тушаана.

Мүнөө округой олонхи колхоз, совхозууд абаһан уялгануудаа дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Ямар ажахынууд бэ гэбэл, Алайрай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Эхирэд-Булгадай аймагай «Путь Ленина», Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд болоно. Эдэнэр һү гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид—гурбан жэл хахадай турша соо дүүргэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз табан жэлэй туршада 75800 центнер һү худалдаха байһан юм. Бодото дээрээ тус ажахы энэ жэлэй июлиин 1-нэй байдалаар 77017 центнер һү гүрэндэ худалдажа, хараалһан түсэбөө уридшалан дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Алайрай аймагай «Страна Советов», Калининай нэрэмжэтэ, «Рассвет», Боохоной аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд, Каменска совхоз, Эхирэд-Булгадай аймагай «Путь к коммунизму», «Путь Ленина», Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд табан жэлэйнгээ даалгабарита түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээд байнхай.

ИЛАГШАДТА—УЛААН ТУГ

1969 оной түрүүшын хахадта мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхэ талаар округой колхоз, совхозуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Боохоной аймаг (КПСС-эй райкомойнь нэгэдэхи секретарь В. Б. Батороев, аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ В. Н. Артемьев, хүдөө ажахын управлениин начальник В. Г. Доржиев) округ соогоо эрхимлэжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Тус аймагай ажахынууд үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, һү haалгаяа 23 процент, гүрэндэ худалдалгаяа 32 процентээр дээшэлүүлээ. Мүн энэ үе соо үнеэн бүриһөө 239 килограмм ехэ һүн haагдаа. Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэб 130 процент, мяхан—103,5, үндэгэн—106, нооһон 162,5 процент дүүргэгдэбэ.

Совхозуудай дундаһаа Каменска совхоз (директорынь М. Г. Скачков, парткомойнь секретарь Н. В. Дубинин, рабочкомойнь түрүүлэгшэ Н. Н. Рыков) гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 113, мяха—123 процент дүүргээ. Эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой нилээд олошороо. Мүн гахайн тоо толгой 57 процентээр олон болоо.

Колхозуудай дундаһаа Алайрай аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Н. А. Боричев, парткомойнь секретарь А. С. Юсупов) үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, һү haалгаяа 35 процентээр дээшэлүүлээ. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1478 килограмм һүн haагдаа. Малай тоо толгой олошороо.

Социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн аймаг, ажахынуудта КПСС-эй Усть-Ордын окружкомой болон ажалшадай депутадуудай окружной Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугууд һаяхан барюулагдаба.

СҮҮДХЭ БҮРИДЭ—1275 ГРАММ

Округой олонхи малшад зунай бэлшээриин тааруу хаһа саг ашагтайгаар хэрэглэжэ, гүрэндэ тушаагдаха малаа тобир тарган болгохые оролдоно. Мал түхэреэн сүүдхэдэ бэлшээгдэнэ.

Боохоной аймагай XXII партиина съездын нэрэмжэтэ колхозой малшан И. К. Наумов, «Ленинградский рабочий» колхозой — В. Н. Будашеев, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой — И. Ф. Шолоев, Үбэсын совхозой — А. Р. Дабханеев, Алайрай совхозой — Ю. О. Шагдыров, В. М. Туманов, мал шахан таргалуулха Эхирэд-Булгадай совхозой — В. А. Сапожников, Е. М. Звуянова ба бусад харууһалдаг малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 1085 граммаар нэмээжэ шадаһан байна.

100 ХОНИН БҮРИҺӨӨ—135 ХУРЬГАН

Хонишодой дунда хурьга абалгаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Боохоной аймагай хонишод түрүү һуури эзэлээ. Эндэ Бэлшэрэй совхозой хонишон — А. Н. Петчинов, Г. Н. Андреев, И. А. Таров ба бусад зуун эхэ хонин бүриһөө 135—124 хурьга абаһан байна.

ХОНИН БҮХЭНҺӨӨ — 4,2 КИЛОГРАММ

Округой малшад үнгэрһэн үбэл малаа һайнаар харууһалжа, тобир тарганаар бэлшээридэ гаргаа. Тэрэнэй эсэстэ һайн шанартай, хүбхэгэр ехэ нооһон хайшалагдажа абтаа. Бүхы округ дотор дунда зэргээр хонин бүхэнһөө гурба хахад килограмм нооһон хайшалагдаа. Алайрай аймагай хонишодой амжалта ехэ. Ганса «Приморский» совхозой 2614 хонидой толгой бүхэнһөө 4,2 килограмм нооһон абтаа. Хонишон А. И. Середкиной харууһалдаг хонин бүхэнһөө табан килограмм үлүүтэй нооһон хайшалагдаба.

Округой олонхи ажахынууд гүрэндэ нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байна.

ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

Округой колхоз, совхозууд ниитын малда тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулгада онсо анхарал хандуулна. Нуга сабшалан һайжаруулха, сэбэрлэхэ, уһалха талаар горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Нэгэ ба олон жэлэй ногоон, илангаяа кукуруза ехээр таригдаһан. Мүн шэнэ ургамал—куузику бүришье ехээр таригдаа. Округ дотор таригдаһан тэжээлэй ургамалнууд 112 710 гектар талмай эзэлнэ. Тэрэ тоодо кукуруза 54 858 гектарта таригданхай.

Мүнөө округой колхоз, совхозуудай ажалшад хамаг хүсөө ниитынгээ малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ элсүүлжэ байна. Үбһэ сабшалга түлэг дундаа.

КАДРНУУДТА—ОНСО АНХАРАЛ

КПСС-эй XXIII съездын тогтоол бэелүүлэн, округой партийна организацинууд хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулаа. Партийна, советскэ, комсомолой, профсоюзна ба ажахын организацинуудые һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудаар хангаха талаар ехэхэн хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Жэшээнь, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай 94 процентнь дээдэ ба дунда һургуулитай. Бүхы совхоз, колхозуудай директор болон түрүүлэгшэнэр барандаа дээдэ һургуулитай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юм. Ажахынуудай гол мэргэжэлтэдээр 262 хүн ажаллана. Тэдэнэй 174-ниинь дээдэ ба 58-нь дунда һургуулитай.

М. МИРОНОВА.

Улаан шаргал нар...
Ургажа гараһан ...
Уран горнын аб...
Удаан удаан ээд...

Хүүеэ голой эрье...
Хүхюутэйгээр тү...
Эдир пионернүүд...
Эхилбэ гээшэ үд...

Габшагай хүбүүд, ...
Горхон тээшэ гү...
Үглөөнэй огсом з...
Үтэр түргэн эхил...

Энэл нажар үхибү...
Эбтэй гоёор амар...
Урилдаа, харайга...
Уһан соогуур та...

Һонин ном унша...
Үдэртөөл удаан һ...
Элдэб юумэ дарх...
Зэмсэг хюрөө бар...

Дурдаха, хөөрэхэ б...
Дуранай юумэн б...
Зунай һайхан саг...
Зугаатай сэнгүү ...

С. ЦЫДЫПОВ...

ХОЛО, ОЙРОҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

БУРЯАД ҺУРАГШАД — МОСКВАГАЙ АЙЛШАД

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын түбэй экскурсионно-аяншалгын станциин путевкоор Буряадай һургуулинуудай бүлэг һурагшад зунайнгаа амаралтын заримые Москва хотодо ерэжэ үнгэргэбэ.

Эхэ оронойнгоо ниислэл хотодо үнгэргэһэн үдэрнүүдынь эдэ һурагшадай сэдьхэл зүрхэндэ мартагдашагүй бүхөөр хадуугдан, бүхэли наһан соонь дурсагдаха.

Эдир аяншад тусхай автобусто һуужа, Москва хото болон Москва шадарай районуудаар аяншалан, Ленин багшын дурасхаалта газарнуудые үзэбэ. Москвагай Кремль соохи хуушанай үзэсхэлэнтэ газарнуудаар һонирхоо. Третьяковско галерей, Түүхын болон политехническэ музейнүүдтэ орожо үзөө. СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын павильонууд болон «Польшын Арадай Республикын 25 жэл» гэһэн промышленна выставкэ үхибүүдтэ угаа һонин байгаа. Москвагай соёл культурын парк, сэсэрлигүүдтэ, кино болон театрнуудта орожо, буряад һурагшад таатай һайнаар амарһан, һонирхоһон байна.

Мүн буряад һурагшад Москвагай һургуулинуудта ябажа, һурагшадтай уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна. Эдэнэр хоорондоо бэшэг абалсажа, али зэргэ һуралсажа, Ленин багшын алдарта ойе амжалта түгэсөөр угтажа байһан тухайгаа үргэлжэ бэе бэедээ мэдээсэжэ байха гэжэ үгөө үгэлсэбэд.

Ниислэл хотодоо аяншалһан үхибүүдэй үзэһэн хараһан, дууලаһан, мэдэһэн юумэнь угаа ехэ. Эдэнэр түрэл нютаг, һургуулидаа ошоод хөөрэхэ, дурсахал байха.

В. БРАЙКОВСКАЯ.

Москва.

ЭВЕНК ДУУШАН АЛДАРТАЙ

Ксения Николаевна Шангина — Хойто-Байгалай аймагай Холодная тосхоной эвенкнүүдэй уран һайханай бүлгэмэй үнинэй гэшүүн юм. Нютагайнгаа улаан гэрэй сцено дээрэ тэрэнэй хонгёо хоолой нэгэтэ бэшэ ханхинадаг байһан. Мүн Улаан-Үдын телевиденеэршье дамжуулагдаһан концертнүүдтэ хабаадалсаһан байна.

1940 ондо Эхэ оронойнгоо ниислэл Москвада болоһон буряадай искусство ба литературын декадада Ксения Николаевна ошолсохо золтой байгаа. Тэндэ Баунтын, Хойто-Байгалай эвенкнүүдэй нэгэдэмэл хоорто дуунай эхи татагша байһан намтартай. Энэ декадада хабаадалсажа, ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдажа, энэ үндэр хайраа М. И. Калининай гарһаа абаһан тэрэ дурасхаалта һайхан үдэрөө хэзээ бүхэндэ һанажа ябадаг байна.

Мүнөө коммунист Ксения Николаевна өөрынгөө түрэһэн басаган Людмилэтэй хамта нютагайнгаа соёл культурын гуламтануудта шэнэшье, хуушаншье, олон дуунуудые дуулажа, арад зоноо баясуулна. Людмила басаганиинь улаан гэрые даагшаар хүдэлдэг. Эдэнэй гүйсэдхэдэг дуунуудай дунда В. И. Ленин тухай, парти тухай, хойто зүгэй гүн тайгын арад зоной шэнэ ажабайдал тухай ирагуу гоё дуунууд ханхинадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. Н. Шангина.

О. БЕРЕЗКОВ.

АЗАТАЙШУУЛ ХЭД БЭ?

СССР-эй ДОСААФ-ай автомотолотерейн нэгэдэхи нааданай шүүбэритэ тираж июлиин 19-дэ Москвада болoжо дүүрэбэ. Шүүбэриин таблицанууд ерэнхэй. Тус лотерейн эзэд биледүүдээ шалгажа, шүүбэринүүдээ мэдэхэ, абаха аргатай.

Республика доторнай 110 мянган түхэригэй тиимэ биледүүд ниитэ зоной дунда тараагданхай юм. Тэдэнэй дундаһаа № 2186 билетдэ аза талаан тудаба. Манай республика дотор худалдагдаһан олохон биледүүдтэ 52.931 түхэригэй шүүбэри тудаа. Томо шүүбэринүүд гэхэдэ, «Волга» автомобиль—1, «Москвич-412»—1, «Запорожец-966-В»—2. Мүн мотоцикл, мотороллер, мопед, транзисторна радиоприёмнигууд гэхэ мэтын 76 шүүбиринүүд болон мүнгэнэй шүүбэринүүд олон бии.

Байгша оной декабрь һарада энэ лотерейн хоёрдохи тиражай биледүүдэй шүүбэритэ наадан үнгэргэгдэхэ байна. Тэрэнэй билет тараалга республика доторнай ябуулагдажа эхилэнхэй.

Г. ЗЫБИНА,
ДОСААФ-ай республиканска комитедэй ахалагша инструктор.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ФКП-гэй ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франкын үные доошолуулга томо компанинуудта олгогдоһон булюу байдалай түлөө ажалшадые хохидуулха зорилгоор правительствын бэелүүлдэг политикын шэнэ ба хэсүүхэн хубинь болоно гэжэ Францииин Коммунис партиин Политбюрогой мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Энэ мэдүүлгые «Юманите» газетэ августын 12-то толилһон байгаа. Франкын үные доошолуулгаһаа уламжалан, ажамидаран һуухада шухала болохо бүхы юумэнүүдэй үнэ сэн дээшэлхэ, хүн зоной юумэ худалдажа абаха шадабаринь доошолхо, хүдэлмэри олохо улам бэрхэтэй болохо гээд мэдүүлгэ соо заагдана. 1968 оной майда ажалшадай туйлаһан юумые ингэжэ буляан абахые томо буржуази эрмэлзэнэ. Тиихэтээ хамта франкын үные доошолуулга капиталис томо фирмэнүүдтэ таарамжатай байха.

Франкын сэнгэй доошололго уласхоорондын валютна системын юрэнхы дээрээ бэрхэтэй байдалда орожо байһанайнь хуби болоно.

Француз валютын үные доошолуулха тухай правительствын шиидхэбэрине буруушааха зуураа, оронгой экономикые һайжаруулжа шадахаар политикын гол шэглэлнүүд ямар байха ёһотойб гэхэдэ, национальна экономикын гол һалбаринууд демократическа ёһоор гүрэнэй мэдэлдэ абтаха, налог һомолхо ба түсэблэхэ демократическа гурим байгуулагдаха ёһотой гээд ФКП-гэй Политбюро мэдүүлгэ соогоо заана.

СЛОВАКИИН НАЦИОНАЛЬНА ФРОНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ПРАГА. (ТАСС). Словакиин Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй заседани Братиславада болоо гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Мүнөөнэй политическэ байдал ба Словацка национальна восстаниин 25 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлдэхэ тухай Национальна фронтын ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, Словакиин КП-гэй ЦК-гай секретарь Ю. Турчегай мэдээсэлые президиум шагнаа.

Восстаниин болоһонһоо ба Чехословакие Совет Армиин сүлөөлһэнһөө хойшо үнгэрһэн хорин табан жэлэй турша соо хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба түрүү интеллигенциин шэн зоригто ажал хүдэлмэриин ашаар орон дотор социалис общество байгуулагдаа. КПЧ-гэй ЦК-гай ба Словакиин КП-гэй ЦК-гай резолюцинууд, директивэнүүд болон шиидхэбэринүүдые шууд сэхээр бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалхыень бүхы эрхэтэдые президиум уряална гээд заседани дээрэ баталан абтаһан мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социалис байгуулалтые таһалдуулха, арсалдаа тулалдаатай байдал тохёолдуулха, хуули ёһо эбдэхэ һэдэлгэнүүд дэмжэгдэхэгүй, Словакиин Национальна фронтын зүгһөө сохилто абаа. Социализмын дайсадай, оппортунистнуудай, шажанай-фашис этэгээдүүдэй, тэрэшэлэн социалис хамтын нэгэдэлтэ оронуудтай, хамагай түрүүндэ, Советскэ Союзтай Чехословакиин интернациональна холбоо барисаа һуларуулхые эрмэлзэдэг хилын саанахи хүсэнүүдэй ябуулгануудые фронтдо ородог политическэ ба ниитын организацинууд буруушаагаа гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэһэн байна.

Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрөлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд Тхыатхиен провинциин баруун райондо добтолгонуудые хэхэдээ, августын 3-һаа 4 хүрэтэр американ-сайгон сэрэгүүдэй 900 шахуу солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаа, 15 самолёт буудажа унагаагаа, 25 танк усадхаа гээд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

Мүн лэ энэ районДо американ армиин агаарай-десантна батальондо зоримгойгоор добтолго хэхэдээ, Урда Вьетнамай патриодууд имагтал августын 10-да дайсанай 200 солдат ба офицерые алаа, шархатуулаа, 2 вертолёт буудажа унагаагаа.

Куангнам ба Тайнинь провинцинуудта мүн лэ энэ үдэр дайсан горитой хохидолдо ороһон байха юм.

ОЛОНИИТЫН БУРУУШААЛГЫН ҮРЭ ДҮНГҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Химическэ ба бактериологическа зэбсэг туршалгатай, тэдэниие США-да ба хилын саана нөөсэлэлгэтэй дашарамдуулан, хэдэн олон элишэлэлгэнүүдэй, олониитын баалалтануудай хэгдэһэнэй һүүлээр сенат энэ талаар Пентагоной ябуулганууды зарим зэргээр хизаарлаһан байна.

Буу зэбсэг худалдажа абаха тухай хуулиин проектдэ сенат заһабари оруулаа. Химическэ ба бактериологическа зэбсэг агаарта туршалгые, тэрэнэй нөөсэнүүдые США-да, хилын саана байгуулгые, эдэ зэбсэгүүдые ошохо газартань хүргэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгые хизаарлаһан хэдэ хэдэн хэмжээнүүд энэ заһабариин ёһоор хараалагдаһан байна.

Гэбэшье сенадай энэ шиидхэбэри Пентагоной амыень татажа шаданагүй. Химическэ ба бактериологическа зэбсэгүүдые ухаалан зохёохо ба туршаха хэрэгые США үргэлжэлүүлхэ ёһотой гээд США-гай обороны министр Лэйрд мэдүүлээ.

ДРВ-гэй президентын указ

ХАНОЙ. (ТАСС). Демократическа Вьетнамай 17 сэрэгэй подразделенидэ «Баатарлиг подразделени» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тухай, «Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баатар» гэһэн нэрэ зэргэ 12 сэрэгэй алба хэгшэдтэ олгохо тухай президент Хо Ши Минэй указые ДРВ-гэй центральна газетэнүүд августын 12-то толилоо.

Тусхайлбал, 177 американ самолёт буудажа унагааһан зенитнэ частьнуудай нэгэн, дайсанай 40 самолёт усадхаһан, ракетнэ подразделени «Баатарлиг подразделениин» нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

«Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баатар» гэһэн нэрэ зэргэ 3 летчигто олгогдоо. Тэдэнэй тоодо 9 американ самолёт буудажа унагааһан капитан Нгуен Ван Кок бии. Ракетнэ установкые шагаан шэглүүлдэг оператор лейтенант Нго Ван Тан мүн лэ иимэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэрэнэй сэхэ хабаадалгатайгаар дайсанай 22 самолёт буудуулан унагаагдаһан байха юм.

Гитлеровскэ рейхэй гуримаар

БОНН. (ТАСС). Христианско-социальна союзай түрүүлэгшэ боннско министр Штраус гитлеровскэ рейхэй гуримаар ябуулга хэнэ гэһэн тобшолол ФРГ-дэхи парламентын газаа тээхи демократическа позициин түлөөлэгшэд тухай Штраусай хэлэһэн үгэнүүдые «Штерн» гэжэ журналда тайлбарилхадаа мэдээжэ политическэ шэнжэлэгшэ Себастиан Хаффнер хэлэһэн байна.

Парламентын газаа тээхи оппозициие хуулиин хүсөөр нүлөө үзүүлхэ аргагүй «арьяатадтай» боннско министр һаяхан сасуулан жэшэһэн байна. Энэ мэдүүлгые «аймшагтай муухай» гэжэ Хаффнер нэрлэһэн байха юм. Штраус парламентын газаа тээхи оппозициие доромжолхоһоо гадна, зарим бүлэг хүнүүдые хуули бусын гэжэ тодорхойлон табихые һанаашална гээд шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

Хойто Ирландидахи үймөөн

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландиин Лондондерри ба Белфастда үймөө буһалгаан болохоһоо гадна, энэнь Ольстера-Дангэннон гэжэ баһа нэгэ городто дэлгэрээ. Гражданска эрхын түлөө тэмсэлшэдэй ехэ демонстраци августын 12-ой үглөөгүүр эндэ болоо. Демонстрантнуудта эсэргүүгээр полициинхид хэрэглэгдэһэн байха юм. Полицитай болоһон тулалдаанһаа уламжалан, хэдэн демонстрантнууд шархатаа. Арестнүүд хэгдээ.

Тиихэдэ, хэмжээнэйнгээ талаар Хойто Ирландиин хоёрдохи город болгшо Лондондерридэхи байдал шахардуу шанга зангаараа.

СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Сергей Бондарчук «Ватерлоо» гэһэн фильм Закарпатьеда буулгажа байна. «Дино Де Лаурентис» гэһэн итальян фирмэ «Мосфильм» хоёр хамтаржа, энэ кино буулгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Наполеоной солдадууд амаржа байна.

ТАСС-ай фото.

Американ коммунистнууд Куба ерэбэ

ГАВАНА. (ТАСС). США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстон толгойлогшотой партиин делегаци Кубын Коммунис партиин уряалаар эндэ ерээ.

Делегациин составта Компартиин эхэнэрнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин гэшүүн Ферн Уинстон, Хойто Калифорниин негрнүүдэй асуудалнуудай талаар комиссиин гэшүүн Рональд Стивенсон, партиин Коннектикут штаттахи түрүүлэгшэ Сидней Тэйлор, негрнүүдэй асуудалнуудаар национальна комиссиин гэшүүн Тэд Бассет, партиин национальна комитедэй гэшүүн Хуан Роке гэгшэд оролсоно.

Делидэ ойн үдэрнүүд эхилбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Культурна холбоо барисаа хүгжөөхэ талаар Энэдхэг-совет бүлгэмэй Урда Делиин районой отделени ехэ митинг үнгэргөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе һайндэрлэхэ хэмжээ ябуулганууд энэ митинг дээрэ эхилээ.

Отделениин генеральна секретарь Судершан Собти гэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор выставкэнүүд, митингнүүд болон семинарнуудые үнгэргэхэ, Владимир Ильичэй ажабайдал ба ажал ябуулгада зорюулагдаһан кинофильмүүдые харуулха гэжэ һайндэрлэлгын программаар хараалагданхай.

СЭНХ... ЭКРАНУУ...

16 часһаа—һүүлэй ... час 15 минутаһаа ... 45 минутаһаа «Нүхэ... визионно журнал. 1... нуһатаа — хүгжэмтэ ... театрай зүжэг.

22 час 15 минута... минута хүрэтэр Мос... жуулга хэгдэхэ.

22 час 15 минута... һан» гэһэн дамжуул... һаа СССР-эй профсо... союзна зунай 9-дэхи ...

23 час 30 минута... минута хүрэтэр забһ... хо. 01 час 30 мину... лоор СССР-эй түрүү ... хын түлөө мүрысөөн ... намо» (Тбилиси).

„ПРАВДА БУР... МҮНӨӨДЭР... НОМ...

Нэгэдэхи хуудаһанда ... жээл бэлэдхэлгын хэр... һан тухай шэнжэлэл... ной фоторепортаж. Р... предприятинуудта со... рысөөнэй хэр ябажа б... информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда ... на ажабайдал» гэһэн ... М. Семеньковагай «... мүндэлөө һэн» гэжэ ... водой уралан нариж... конкурс» гэһэн корре...

Гурбадахи хуудаһанда ... саанаһаа ерэһэн теле... ТАСС-ай материалнуу...

Дүрбэдэхи хуудаһанда ... нютагай һонин. Спор... формацинууд. Соносхо...

Саг ... уларил

Улаан-Үдын авиаме... мэдээсэһэнэй ёһоор, м... публика доторнай үүлэ... ха. Бороо орохогүй. Б... һулаханаар һалхилха. ... 13—18. Улаан-Үдэдэ ... —4, үдэртөө 16—18 ... лаан байхаар хүлеэгд...

Августын 14—15-да ... дотор үүлэтэйшэг бай... зарта бороо орохо, ур... та аадарлахаяа ядахаг... хойноһоо һулаханаар ... Хойто аймагуудта 13... нютагуудта 17—22 гра... байхаар багсаагдана.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред... 82-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышле... строительства—61-35, советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.
Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при ... те Министров БурАССР.
Н-02705.

Зак. № 80...